

új magyar szó

12 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
179. (1245.) szám

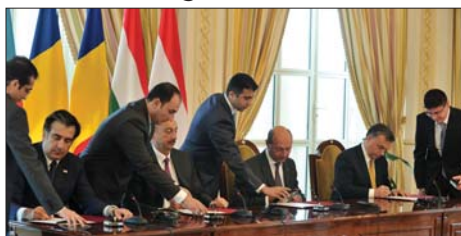
BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,2478
1 amerikai dollár	3,3086
100 magyar forint	1,4952

Aktuális

2

Románia számíthat az azeri földgázra

Európa három év múlva hozzájuthat a Kaszpi-tenger és Közép-Ázsia földgázához az AGRI vezetéken keresztül – legalábbis ezt reméli a román államfő, aki ráadásul a projekt viszonylagos olcsóságát emeli ki legfőbb előnyeként.

Aktuális

3

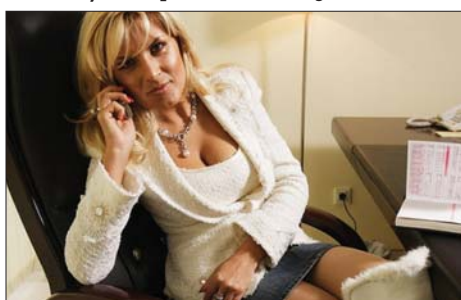
Unió kötelezettségsegítő romakitoloncolás?

Kötelezettségsegítő eljárás megindítását helyezte kilátásba Párizsban Viviane Reding, az Európai Bizottság igazságügyi, alapjogi és állampolgársági biztosa a szabad mozgásról szóló uniós irányelv romákat sújtó kétszeres megsértése miatt.

Média

9

Udrea, a lapok asszonya

Elena Udrea vezeti 8 088 megjelenéssel az utóbbi hat hónap legmediatizáltabb politikusainak listáját, melyen Cseke Attila egészségügyi miniszter 2 422 hivatkozással nyolcadik, Markó Béla RMDSZ-elnök (1972 megjelenéssel) pedig kilencedik.

Vezércikk

3

Euroma

A szegénység, a társadalom peremén élés, az oktatás és az egészségügyi ellátás hiánya és mindezek miatt az állandó munkához jutás képtelensége – íme az ördögi kör, amelyből a romáknak oly nehéz kitörni. Érdekes figyelemmel követni, hogy a másfél hónap múlva esedékes krakkói euroma-konferencia milyen változásokat hoz a francia intézkedések felkorszakolt európai közhangulatban. ▶

Székedi Ferenc

Lopakodó RCA-emelés

Növelik a kötelező gépjármű-biztosítás tarifáját a hazai biztosítótársaságok

Baloga-Tamás Erika, Kovács Zsolt

„Fű alatt”, év közben emelkedik több biztosítótársaságnál a kötelező autóbiztosítás (RCA) díja. Bogdan Adrescu, a Biztosítótársaságok Országos Szövetségének elnöke szerint az ármódosításokat az indokolja, hogy a válság miatt egyre bizonytalanabb a piac, egyre több kísérlet történik a visszaélésekre is. Van olyan biztosító, amely már emelt, vagy a következő negyedévtől készül drágítani, akad, ahol a következő év elején módosulnak drasztikusan az árak. „Cégünknek 5-10 százalékos ár-

Az RCA ára hat hónapra a Logan esetében (lejben)

Euroins	218,5
Astra	237,41
Uniq	239,4
Asirom	259,35
Carpatica	262,52

Forrás: roa-jeftin.ro

emelésről számolhatok be – erősítette meg lapunknak a drágítás hírére Barabás Endre, a Safety Broker udvarhelyi kirendeltségének vezetője. – Már majdnem minden társaság élt ezzel a lehetőséggel az utóbbi időben, az ár-emelést azzal indokolták a cé-

gek, hogy nagyobb lett az áfa, több kártérítés terhe hárul a biztosítókra, és több a biztosítási csalás is”. Az Allianz-Tiriac Biztosító Rt. udvarhelyi kirendeltségének menedzsere, Páll Sándor közlése szerint cégük csak jövőre emeli az árakat. „Mi egyelőre nem emeljük az RCA-t, a Casco értéke nőtt, de csak öt százalékkal. Januártól kénytelenek leszünk igazodni a piaci tendenciákhoz” – nyilatkozta a cégvezető. Az év elején bevezetett bonusmalus rendszerről mindkét szakember pozitívan nyilatkozott: a visszajelzésekből kiderült, hogy az ügyfelek is elégedettek, hisz itt

egyértelműen csak az jár rosszul, aki balesetet okozott. „Találkoztunk olyan ügyféllel is, aki abban a reményben, hogy máshol majd nem tudnak az általa okozott balesetről, más biztosítótársasághoz fordult, de természetesen ott sem jár szerencsével, hisz a nemrégiben betüzelt központi adatbázis mindent tartalmaz, és nagyon tisztán nyomon követhető, mi történik a közutakon” – emlékeztetett Páll Sándor. Barabás Endre meglepő módon úgy véli, hogy egy kisebb kár esetén érdemesebb, ha a kárt okozó úgymond „zsebből” kifizeti a károslat. **Folytatása a 7. oldalon ▶**

„Röhejes” köztisztviselői sztrájk

A szakszervezetek ma már képtelenek összehangolni tervezett tiltakozó akcióikat

Fotó: Tofán Levente

▶ Sztrájkot hirdetett szeptember 27-re az Országos Köztisztviselői Szakszervezet (SNFP). Elnöke, Sebastian Oprescu azt állítja, a szervezet 34 ezer tagjának munkabeszüntetése országos szinten összesen 350 intézményt bénít majd le: nem dolgoznának a gazdasági rendőrség, a munkafelügyelet, a fogyasztóvédelem, az egészségbiztosítási pénztárak, a külügyminisztérium, a gazdasági,

a szállítástügyi tárca alkalmazottai. A SNFP így kíván tiltakozni a 25 százalékos bérlefaragás és a leépítések ellen. Ezzel szemben egy másik köztisztviselői szakszervezet, a Sed Lex elnöke szerint nem lesz semmiféle munkabeszüntetés szeptember 27-én. Az ÚMSZ-nek nyilatkozó Vasile Marica „rohejesnek” nevezte Sebastian Oprescu sztrájkfelhívását. „Azért rohejes a SNFP felhívása, mert ez a

szakszervezet – bármit is állít az elnökük – mindössze 1200 tagot számlál” – mondta az ÚMSZ-nek Marica, aki szerint a mintegy 300 ezer romániai köztisztviselő közül 120 ezer tagja a Sed Lexnek. A szakszervezeti elnök szerint nem kizárt, hogy az ősz folyamán valóban általános sztrájkba kezdenek a köztisztviselők, ám ezt alaposan meg kell szervezni. **7. oldal ▶**

„Leporolt” RMDSZ-tervek

▶ Az RMDSZ számára csupán „vészmegoldás” az oktatási decentralizáció kormányrendelettel történő elfogadtatása, a szövetség a teljes oktatási törvény törvényhozási elfogadására törekszik – jelentette ki Markó Béla miniszterelnök-helyettes az *Új Magyar Szó* kérdésére tegnapi, bukaresti sajtóértekezletén. Markó annak kapcsán kérdezte, hogy a napokban az *Erdély TV*-nek adott interjúban a szövetségi elnök meglebegtette ezt a lehetőséget. „Magának a tanügyi törvénynek a sürgősségi rendellel történő elfogadtatását nem teszi lehetővé az alkotmány – szögezte le Markó –, ehhez a szenátusban kell a törvény vitájának kilendülnie a holtpontról.” **3. oldal ▶**

Januártól digitalizálódik Románia

ÚMSZ

▶ Az információs társadalom kiterjesztésén fáradozik a távközlési miniszter, melynek első számú nyertese a polgár kellene hogy legyen – fejtette ki tegnap sajtótájékoztatóján Valerian Vreme frissen kinevezett informatikai és távközlési tárca vezetője. A miniszter elmondta, programjában prioritást élvez az állami intézmények informatikai rendszereinek összhangba hozása (ügynevezett interoperabilitása), valamint a helyi és központi adók és illetékek online befizetési lehetőségének megteremtése is, melyet már év végéig véglegesíteni szeretnének. **6. oldal ▶**

Röviden

Honatyákhoz beszél az államfő

Szeptember 21-én, hétfőn intéz beszédet a parlamenthez az államfő. A törvényhozói testület házbizottsága ekkorra hívta össze tegnap a képviselőház és szenátus együttes ülését, hogy meghallgassák Traian Băsescu véleményét az ország aktuálpolitikai kérdéseiről. Az államfő szeptember 6-án, levélben jelezte a két ház vezetőségének, hogy fel szeretne szólalni a parlamentben.

Nem Putyin vezeti majd a pártlistát?

Az orosz parlament alsóházában, a dumában kétharmados többséggel bíró Egységes Oroszország Párt szerint nem kizárt, hogy választási listáját legközelebb már nem Vlagyimir Putyin kormányfő vezeti – állította tegnap a *Vedomosztyi* című orosz lap, amely szerint a 2011 decemberére tervezett parlamenti választásokat 2011 októberére hozhatják előre. A hatalom pártjának is nevezett Egységes Oroszország Párt a parlamenti választásokról szóló törvényhez módosító javaslatot terjesztett be, amelynek egyik lényeges eleme, hogy a pártlisták élén szereplő össz-szövetségi jelöltek létszáma ezután tíz legyen, s ne három, mint eddig.

Peking hozzájárult az észak-koreai vezetőváltáshoz

Peking hozzájárulását adta ahhoz, hogy Kim Dzsong Il észak-koreai vezért harmadik, s egyben legkisebb fia, Kim Dzsong Un váltsa majd a hatalomban. A szöuli sajtó által tegnap idézett dél-koreai magas rangú hírszerzési forrás szerint erre Kim Dzsong Il augusztus végi kínai látogatása során kerítették sort, erre a vizitre gyengélkedő apját elkísérte teljhatalmának várományosa is. Az idősebb Kim Csangsunban tárgyalt Hu Csin-tao kínai elnökkel, s dél-koreai források szerint sikeresek voltak a megbeszélések, az észak-koreai vezető megszerezte Peking támogatását országa megsegítésére és a hatalomváltás végrehajtására is. Az utódláshoz a Koreai Munkapárt kongresszusa hivatott kereteket biztosítani.

Szabadon engedték a tavaly Iránban elfogott amerikai turisták egyikét

Szabadon engedték a tavaly Iránban elfogott három amerikai turista egyikét – közölte a teheráni ügyészség tegnap. Sarah Shourd ügyvédje elmondta, hogy vele volt a teheráni Evin börtönben, amikor az ilyenkor szükséges papírmunkát elvégezték, és Shourd azóta már útban van Svájc teheráni nagykövetsége felé, amely az amerikai érdekeket képviseli az iszlám köztársaságban. A külképviselet azonban cáfolta, hogy Shourd már szabadlábon lenne. Egy diplomata ugyanakkor hozzáfűzte: szabadulására remélhetőleg hamar sor kerül.

Hamis szavazócédulákat foglaltak le Afganisztánban

Sok ezer hamis szavazócédulát foglaltak le Afganisztánban – jelentették a választásokat lebonyolító hivatalnokok. A megfigyelő szervezetek felszólították a kormányt további leleplező akciók indítására a csalások elkerülésének érdekében. Egy ENSZ támogatta és egy másik független, a választások tisztaságát biztosító szervezet is országsgzerte talált hamis szavazócédulákat. A cédulák ahhoz kellene, hogy a választásra jogosult állampolgárok megkapják a szavazólapjukat. Egyes médiajelentésekben hárommillió hamis céduláról is beszélnek, ami a szavazásra jogosult mintegy 17,5 millió afgán állampolgár egy hatodát tenné ki. Egyelőre nem tudni, ki állhat a csalás mögött.

Románia számíthat az azeri földgázra

A gázvezetékromán részről Traian Băsescu, magyar részről Orbán Viktor kormányfő írta alá

Fotó: presidency.ro

ÚMSZ

► Európa akár már három év múlva hozzájuthat a Kaszpi-tenger és Közép-Ázsia földgázához az AGRI (Azerbajdzsán-Georgia-Romania Interconnector) vezetékén keresztül – legalábbis ezt remélik a román államfő, aki ráadásul a projekt viszonylagos olcsóságát emeli ki legfőbb előnyeként. Traian Băsescu tegnap Bakuban aláírta az azeri-grúz-román-magyar energiaügyi együttműködési szerződést. Az említett térségekből szállítandó gáz tervezett útvonalai

közül a költségeket illetően Băsescu szerint éppen az AGRI lenne a legversenyképesebb, akár a Déli Áramlattal, akár a Nabuccoval hasonlítjuk össze.

Az AGRI keretében a tervek szerint azerbajdzsáni cseppfolyósított földgázt szállítanának Grúzián, a Fekete-tengeren és Románián keresztül Közép-Európába. A gáz Azerbajdzsánból először a Fekete-tenger grúziai partvidékére érkezne, ahol cseppfolyósítanak (ehhez gáz-cseppfolyósító üzemet kell építeni Grúziában), majd különleges tankhajókon szállítanák tovább.

A szeparatizmus veszélyeire figyelmeztetett Băsescu

„A szeparatista törekvéseknek nyújtott bármilyen támogatás ingatag helyzetet teremt a régióban” – jelentette ki Traian Băsescu Bakuban. A román államfő az azerbajdzsáni, grúzai és moldovai Európára utalt. „Már első mandátum idején figyelmeztettem Európát azokra a problémákra, amelyekkel a Fekete-tengeri régió országai szembesülnek. Figyelmeztetésem válasz nélkül maradt, pedig időközben drámai események zajlottak az övezetben” – mondta az államfő.

Háromtucat venezuelai túlélő

Hírösszefoglaló

► A végleges adatok szerint 15 halottja és 36 sebesültje van a hétfői venezuelai légi szerencsétlenségnek. A korábbi jelentések szerint Francisco Rangel Gómez, az érintett Bolívar szövetségi állam kormányzója még arról számolt be, hogy négy ember sorsa ismeretlen, s a mentőalakulatok folytatják a kutatást. Végül mindenkit megtaláltak, s az összegzés szerint 36-an túléltek a zuhanást, különböző súlyosságú sérülésekkel kerültek kórházba, s összesen 15 holttestet találtak. A dél-amerikai ország hatóságainak közlése szerint az állami Conviasa légitársaság egy belföldi járata, 51 emberrel a fedélzetén meghibásodás miatti kényszerleszállás közben csapódott a földnek az ország délkeleti részén, alig tíz kilométerre a célrepülőtérrel. Mint Francisco Garcés közlekedési miniszter a venezuelai VTV közszolgálati televízióknak elmondta, a Karib-tengeri Margarita-szigetről, Portlarmából érkező ATR-42-es típusú francia-olasz gyártmányú kétmotoros repülőgép nem sokkal a leszállás előtt zuhant le, alig tíz kilométerre a Manuel Carlos Piar nemzetközi repülőtérrel. ►

„Komoly” tárgyalás Egyiptomban

Hírösszefoglaló

► Benjámín Netanjahu izraeli kormányfő és Mahmúd Abbász palesztin elnök „alapvető kérdésekről folytatott komoly tárgyalásokat” tegnap Egyiptomban – mondta George Mitchell, az amerikai elnök közel-keleti különmegbízottja a sajtó képviselőinek. „Abbász elnök és Netanjahu miniszterelnök továbbra is egyetértenek abban, hogy ezek a tárgyalások, melyek célja az összes alapvető kérdés megoldása, egy éven belül befejezhetőek” – mondta Mitchell az egyiptomi Sarm-el-Sejk üdülőhelyen. Mahmúd Abbász palesztin elnökön és Benjámín Netanjahu izraeli kormányfőn kívül jelen volt Hillary Clinton amerikai külügyminiszter is.

A megbeszélések egy óra és negyven percen át tartottak. Clinton, Abbász és Netanjahu később, ebéd után meglepetésre még egy második tárgyalási fordulóra is összeült, ezúttal már vezető tanácsadóikkal együtt. Egyik vezető sem tett nyilatkozatot a csúcstalálkozóról, amelynek házigazdája Hoszni Mubarak egyiptomi elnök volt. Az izraeli és a palesztin vezető először találkozott azóta, hogy 20 hónap szünet után,

szeptember 2-án Washingtonban újraindultak a közvetlen közel-keleti béketárgyalások, azzal a nyilvánított céllal, hogy a felek egy éven belül keretmegállapodást érjenek el.

A hat évtizedes konfliktus alapvető megoldandó kérdései közé tartozik egy jövőendő palesztin állam határainak kérdése, Izrael biztonsága, a palesztin menekültek sorsa, Jeruzsálem státusa és az izraeli telepésolitika.

Nincs híre bármiféle kompromisszumnak a zsidó telepek kérdésében, de George Mitchell derűlátónak tűnt a tekintetben,

hogy a megszállt Ciszjordániában az újabb építkezésekre meghirdetett 10 hónapos izraeli moratórium szeptember 26-i lejáta után is folytatódni fognak a tárgyalások. Annak ellenére is, hogy a palesztinok azzal fenyegetőznek, otthagyják a tárgyalóasztalt, ha a telepépítések újrateleződnek.

Mitchell közölte, hogy a tárgyalások ma, Clinton részvételével Jeruzsálemben folytatódnak, s az izraeli és palesztin tárgyalóküldöttség a következő napokban ismét összeül, mielőtt a csúcstelepek újabb találkozót tartanak. ►

Benjámín Netanjahu, Hillary Clinton és Mahmúd Abbász Sarm-el-Sejkben

Támad a tébécé Kárpátalján

MTI

► Kárpátalján a járványügyi szakemberek aggasztónak tartják, hogy Munkácson idén jelentős mértékben romlott a tuberkulózissal kapcsolatos helyzet, a fertőzés elsősorban a hátrányos helyzetű lakosság körében terjed. Az ukrainai régió második legnagyobb városában 2010-ben 35 százalékkal növekedett a különböző típusú tébécés megbetegedések száma, a friss fertőzöttek között két 14 év alatti gyermek is van – közölte tegnap Pavlo Rakovcij, a munkácsi közegészségügyi és járványügyi állomás orvosa. Elmondása szerint nyugtalanító, hogy az újonnan kiszűrt fertőzötteknél egyre gyakoribb a tébécé agresszív formája – adta hírül az *ua-reporter.com* ungvári internetes hírportál. A járványügyi jelentés szerint Munkácson a halálos esetek száma is nőtt a tébécés betegek között: idén eddig tizenegyen haltak meg tüdőbajban, míg a múlt év azonos időszakában három halálos esetet jegyeztek fel. A hírportál értesülései szerint Munkácson 2004 óta gyorsult fel a tébécé terjedése, mivel ekkor zárták be a járási kórház tüdőgondozóját, amelyet a meglévő szándék ellenére sem sikerült újra megnyitni. A munkácsi közegészségügyi és járványügyi állomás orvosa elmondta, hogy tüdőgondozó hiányában nem jutnak kórházi kezeléshez azok a betegek, akiknek erre szükségük lenne. Szerinte ez komoly veszéllyel jár, mivel a fertőzötteknél súlyosbodik a betegség lefolyása, és gyorsabban terjed a fertőzés az egészséges lakosok között. Jellemző a helyzetre, hogy a tébécé idei tizenegy áldozata közül nyolcan otthon haltak meg. ►

A PNL ismerteti árnyékkormányát

M. Á. Zs.

▶ A héten nyilvánosságra hozza árnyékkormányának összetételét Crin Antonescu, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke. Az ellenzéki politikus azonnal igyekezett leszögezni, hogy „csapata” nem azonos azzal, a szociáldemokratákkal közösen összeállítandó alternatív kabinettel, amelynek az élére egy pártfüggetlen szakembert ültetnének. Ez utóbbival kapcsolatban Antonescu elmondta, hogy a két ellenzéki párt munkacsoportot hozott létre annak érdekében, hogy „azonosítsák egy közös kormányprogram minimális követelményeit”. Hozzátette: mindaddig, amíg ez a tervezet el nem készül, nincs értelme Victor Ponta szociáldemokrata elnökkel találkozni. „Pártelnökként természetesen magamra vállalom, amennyiben a PNL állandó bizottsága felhatalmaz, az árnyékkormány vezetését. Klaus Johannis nagyszabeni polgármester vagy más független szakértő miniszterelnöki székbe tüllesztése egészen más dolog, ott a PSD-vel egyeztetünk” – szögezte le Antonescu. A két ellenzéki alakulat parlamenti együttműködésének fokmérője lesz a képviselőházban ma vitára bocsátott egyszerű indítvány is. A PNL által kezdeményezett, *A Munkaügyi Minisztérium, a románok megalázásának narancssárga eszköze* című dokumentum szerint a kormány akciói példa nélküli káros eredményeztek a munkaügyi tárca alárendelt intézményekben, és a múlt heti kormányátalakítás nem valós megoldás, csupán „a választók szemébe szórt por”. ◀

„Leporolt” tervek

Markó: vészmegoldás a sürgősségi kormányrendelet

S. M. L.

▶ Az RMDSZ számára csupán „vészmegoldás” az oktatási decentralizáció kormányrendelettel történő elfogadtatása, a szövetség a teljes oktatási törvény törvényhozásra törekszik – jelentette ki Markó Béla miniszterelnök-helyettes az *Új Magyar Szó* kérdésére tegnapi, bukaresti sajtóértekezletén. Markót annak kapcsán kérdeztük, hogy a napokban az *Erdély TV*-nek adott interjúban a szövetségi elnök meglepettette ezt a lehetőséget. „Magának a tanügyi törvénynek a sürgősségi rendelettel történő elfogadtatását nem teszi lehetővé az alkotmány – szögezte le Markó – ehhez a szenátusban kell a törvény vitájának kilendülnie a holtpontról.”

A szövetségi elnök közölte: a Területi Elnökök Konzultatív Tanácsának hétfői, marosvásárhelyi ülésén is megállapítást nyert, hogy a területi szervezetek is egyik legfontosabb prioritásnak tekintik a kisebbségi oktatási jogok kibővítését, valamint a rendszer átfogó reformját ígérő jogszabály elfogadtatását a szenátusban. A további prioritásokról szólva leszögezte: végre „le kell porolni”, vissza kell hozni „a klinikai halál” állapotából a kisebbségi törvényt, és komolyan foglalkozni kell a gazdasági fejlesztési régiók újraszervezésének kérdésével is.

Az egészségügyi témában benyújtott ellenzéki egyszerű indít-

Fotó: Tofán Levente

A nyári szünet utáni első sajtótájékoztatóját tartotta Markó Bukarestben

vány kapcsán kifejtette: bár való igaz, hogy az egészségügyi rendszer igen komoly finanszírozási problémákkal küszködik, ennek dacára éppen az egészségügyi tárca – amelyet az RMDSZ vezet – hozta meg az elmúlt időszak legfontosabb reformintézkedéseit. „Az RMDSZ-nek határozott elképzelései vannak az ágazat további reformját illetően is: az a szándékunk, hogy az Egészségbiztosítási Pénztárat az Egészségügyi Minisztérium hatáskörébe utaljuk át, ezáltal ugyanis felszámolható lenne az a „kétfejű” rendszer, amelyben, míg a minisztérium vállalja a felelősséget a teljes egészségügyi rendszer működéséért, az egészségügyi intéz-

mények költségvetése fölött a pénztár rendelkezik” – tette hozzá Markó.

Az európai szintű terebélyesedő romaügy kapcsán Markó Béla leszögezte: Franciaország tévedett, amikor a romák kitoloncolása mellett döntött, álláspontja szerint ezzel az antidemokratikus lépéssel gyakorlatilag azt bizonyítja Európa számára, hogy Franciaországnak nincs megoldása a kérdésre, miközben kizárólag Romániára kívánja hárítani e súlyos és összetett probléma kezelését. „A romák kérdésének megoldása nem lehet egyetlen ország feladata, erre közös európai választ kell találni” – mutatott rá az RMDSZ elnöke. ◀

Kötelezettségességű kitoloncolás?

ÚMSZ

▶ Kötelezettségességű eljárás megindítását helyezte kilátásba Párizsban Viviane Reding, az Európai Bizottság igazságügyi, alapjogi és állampolgársági biztosja a szabad mozgásról szóló uniós irányelv a romákat sújtó kétszeres megsértése miatt: egyfelől az irányelv diszkriminatív alkalmazása miatt, másfelől amiatt, hogy a francia hatóságok nem biztosították az irányelvben előírt eljárási garanciális jogokat az érintetteknek. Az EU-biztos felháborodását a francia hatóságoknak a román és a bolgár állampolgárságú romákkal szembeni fellépése váltotta ki. Reding „szégyenteljesnek” minősítette a francia hatóságok fellépését. Úgy vélte, az Európai Bizott-

ságnak nincs más választása, miután kiderült, hogy – a párizsi kormány képviselőinek állításával ellentétben – olyan utasítás alapján toloncoltak ki cigányokat az országból, amely figyelembe veendő szempontnak tekintette az etnikai csoporthoz való tartozást. Az uniós végrehajtó testület két héten belül dönt, megindítja-e a kötelezettségességű eljárást – közölte a biztos.

Franciaország „meglepetésének” ad hangot a romákkal szembeni fellépését bíráló EU-biztos kijelentés miatt, de elutasítja a „polémiát” – közölte tegnap Párizsban a francia külügyi szóvivő. „Meglepődve hallottuk Viviane Reding kijelentését. Nem hisszük, hogy az ilyen jellegű megszólalásokkal javítani lehet a romák helyzetén és sorsán,

amely aggodalmaink és fellépésünk középpontjában áll” – hangsúlyozta Bernard Valero egy sajtótájékoztatón. Hozzátette: „most nincs idő polemizálni, ilyen kijelentéseket tenni. Most a roma lakosság érdekében kell dolgozni”. A szóvivő elmondta, hogy ebben a szellemben dolgozik együtt nagyon szorosban Franciaország a román hatóságokkal, s ezt a munkát kívánja folytatni az Európai Bizottsággal is.

A francia kormány tagjai többször is „biztosították” Redinget afelől, hogy nem diszkriminatív megfontolások húzódnak meg a kitoloncolások mögött, ám kiderült, hogy a francia belügyminiszter kabinetfőnöke körlevélben szólította fel a prefektusokat az illegális táborok – „és elsősorban a cigánytáborok” – felszámolására. A körlevelet ugyan azóta visszavonták, és a helyette kiadott utasítás már nem tartalmazza a diszkriminatív utalást, ám a francia hatóságoknak nem csak szavaikat, hanem magatartásukat is meg kell változtatniuk – fejtette ki Viviane Reding.

Pierre Lellouche, a francia kormány európai ügyekért felelős államtitkára több tiszteletet kért országa számára. „Számomra a francia állampolgárok felhatalmazása és akarata elsőbbséget élvez bármilyen európai szerződésnél. A szerződéseket mi fogadtuk el, bármikor meg lehet őket változtatni, hiszen nem istentől kaptuk őket” – fogalmazott Lellouche. ◀

Vlas még rácsok mögött marad

ÚMSZ

▶ Még legalább két hónapig rácsok mögött kell maradnia Ioana Maria Vlasnak, az Országos Befektetési Alap (FNI) ügyében összeállított bűnvádi dosszié tíz év szabadságvesztésre ítélt vádlottjának. A Târgșor börtön – ahol Vlas büntetését tölti – illetékes bizottsága úgy döntött, csak 60 nap múlva tárgyalja az elítélt szabadlábra helyezését. A testület szerint ugyanis a nő börtönbeli magatartása példás ugyan, de nem tudatosította, milyen bűncselekményt követett el. „Nem tudni, hogy megfellebbezi-e vagy sem a halasztásra vonatkozó döntést” – magyarázta a börtön egyik illetékese. Májusban a bizottság egyszer már halasztotta hat hónappal a döntést, most újabb két hónapos halasztást írt elő. Az iratcsomót a ploiești-i törvényszékhez juttatják el, ahol végső döntés születik, ugyanis a testület csak javasolhatja az elítélt szabadlábra helyezését. Mint ismert, közvetve a FNI-botrány miatt ül jelenleg előzetes letartóztatásban Sorin Ovidiu Vântu üzletember is, akit azzal gyanúsítanak, hogy megakadályozta a Vlasszal együtt elítélt Nicolae Popa börtönbüntetésének letöltését. Vântu egyébként szintén a FNI-per egyik vádlottja volt, ám bizonyítékok híján felmentették. Az üzletember megfellebbezte fogva tartását, sorsáról ma dönt a Bukaresti Ítélőtábla. ◀

Euroma

Székesi Ferenc

Az Európai Unió bővítése nyomán a közös térségben élő romák száma jelentősen megemelkedett. Becslések szerint létszámuk jelenleg mintegy 10-12 millióra tehető az EU területén, a cigányság tehát Európa legnagyobb etnikai kisebbsége, ráadásul az unióban egyetlen olyan országa sem, ahol ne élne kisebb-nagyobb roma közösségek. Az EU alapdokumentumai szerint a csatlakozott országok valamennyi lakosa uniós állampolgár, így nincs amiért csodálkozni azon, hogy Viviane Reding, az Európai Bizottság alapjogokért felelős biztosja szégyenteljesnek nevezte Párizs mindenképp cigányellenes kitoloncolási politikáját, és szabályszerű eljárás beindításával fenyegette meg Franciaországot. A kiváló jogász, aki nem először hallatja hangját a kisebbségi – és nem csupán etnikai – közösségek védelmében, azt az alapvető jogot is védelmezi, miszerint a törvényszerű, egyéni cselekményekért nem alkalmazható a kollektív felelősségre vonás elve, hiszen a történelem nemegyszer megmutatta, hová vezet a hasonló ítélet. Reding egyébként már az Európai Parlament múlt heti ülésén is leszögezte álláspontját, rámutatva, hogy a tagállamoknak fenn kell ugyan tartaniuk a közrendet, és meg kell védeniük állampolgáraik biztonságát, de ez nem történhet általában a romák diszkriminációjával és a roma illetőségű személyek szabad mozgásának a korlátozásával.

A francia külügyminisztérium nyilvánvalóan nem tehetet mást, mint megfelelő műfélékkel saját kormányának lépéseit magyarázni, majd kellő diplomáciai jártassággal a romák beilleszkedését szolgáló közös európai tennivalókra hívni fel a figyelmet. Léteznek ilyen célok? Kétségtelenül igen, noha az EU-s alapelvek szerint a különböző etnikai közösségek társadalmi integrációja és jogegyenlőségük biztosítása mindenképp a tagországok feladata. Ez utóbbiak viszont csak megfelelő integrációs programok birtokában fordulhatnak ahhoz a nem csekély összegű, 12 milliárd eurós Európai Szociális Alaphoz, amely a társadalmi kohéziót hivatott erősíteni, vagy a hasonló célokat szolgálóhoz, amely a Strukturális Alapok felhasználását ösztönzi a roma szakpolitikák hatékonyságának növelése érdekében. A kettős beszédet oly nehezen szabaduló kelet-európai országokban azonban ezek az integrációs programok inkább csak elméletben, mint a gyakorlatban léteznek és példák sora bizonyítja már megkapott uniós összegek elterítését. A szegénység, a társadalom peremén élés, az oktatás és az egészségügyi ellátás hiánya és mindezek miatt az állandó munkához jutás képtelensége – íme az ördögi kör, amelyből a romáknak oly nehéz kitörni. Erdemes figyelemmel követni, hogy a mársfél hónap múlva esedékes krakói euroma-konferencia milyen változásokat hoz a francia intézkedések felkorbácsolta európai közhangulatban.

Román lapszemle

Megbírságolta a nagyváradi önkormányzat Tőkés László fiát, amiért engedély nélkül nyitott kávézót a Körös-parti városban. (Gándul) ▶ Az utóbbi öt év legsúlyosabb „apanázsát” küldték haza az országba a külföldre szakadt román állampolgárok 2010 első félévében. Bár a BNR adatai szerint a magánszemélyek pénztartalásainak összege tizenöt százalékkal maradt el 2009 hasonló időszakától, így is meghaladta a 2,1 milliárd eurót. (Adevărul) ▶ A román polgárok 61 százaléka elégedetlen a hazai oktatási rendszerrel, és szívesen küldené gyermekét külföldi tanintézménybe. (Adevărul) ▶ Hónap végén Romániába látogat Jacques Rogge, a NOB elnöke, aki a nagyváradi Területi Olimpiai Tanulmányi és Kutatási Központ felavatásán vesz részt. (Curentul)

Viviane Reding uniós szerződésességű vádolja a franciákat

A sajtó ellen – „méregtelenítéssel”

Traian Băsescu államfőt és „elnöki pártját”, a Demokrata-Liberális Pártot mindinkább zavarja a kellemetlenkedő sajtó, amely elől szinte semmit sem lehet eltitkolni.

Bogdán Tibor

Amint az várható volt, általános felháborodást váltott ki, mind sajtókörökben, mind pedig az ellenzéki pártok részéről Silviu Prigoană demokrata-liberális honatyja törvényt módosító javaslata, amely gyakorlatilag ismét bevezetné a sajtócenzúrát. A negatív visszhang meggondolkodtatta a Demokrata-Liberális Pártot is, amely ennek nyomán maga is elhatárolódott a kezdeményezéstől.

Cenzúra – demokrata liberális módra

A módosító javaslat tizenegy honatyja – közöttük Máthé András, az RMDSZ képviselője – által aláírt indoklásában a szabályozás szükségességét a „lejárato, sértő vagy rágalmozó sajtóelemek” felszámolásának igényével magyarázzák. El-

ismerik azonban egyben azt is, hogy tisztázatlanok a román társadalom számára olyan kérdések, mint például az, hogy mi tekinthető rágalmozásnak, sértésnek félrevezetésnek, ki lehet újságíró, melyek az újságíró jogai és kötelezettségei, miként lehet szabályozni a válaszadás jogát, mi a sajtóvétség, azt hogyan rangsorolhatják és büntethetik, közülük melyek számítanak polgári és melyek bűnvádi vétségnek. Mindezt szem előtt tartva javasolják, hogy a kérdésekkel kapcsolatos többségi vélemény kialakulásáig is korlátozzák az audiovizuális törvény módosításával az elsősorban az írott sajtóból naponta kiáradó „informativ mérget”. A szerzők tisztában vannak azzal, hogy bár nem tűnik helyes megoldásnak, de mégis ez az egyetlen útja annak, hogy megakadályozzák az olyan kiadványok

gombamódra történő elszaporodását, amelyek egyetlen célja valamely személy lejáratása, vagy valamely eszme befekettítése. „Napjainkban sokat foglalkozunk a levegő és a víz megmérgezésének kérdésével, de semmit sem teszünk az információs mérgek csökkentéséért” – szögezik le az aláírók, akik egyszersmind szükségesnek tartják az újságíró jogállását szabályozó törvény kidolgozását is.

Prigoană törvénykezdeményezésének megfelelően az Országos Audiovizuális Tanács (CNA) hatáskörébe helyeznék az írott és online sajtót egyaránt. A sajtótermékek megjelenésükhöz meg kellene szerezniük a CNA engedélyt; ezt hét évre adnák meg, odaítélésének feltételeit, kritériumait és módját úgyszintén az audiovizuális tanács állapítaná meg, amely egyben egy, három vagy hat hónapra fel is függesztheti az olyan kiadvány működési engedélyt, amely megsértette valamely személy törvényes jogait vagy érdekeit, mindenekelőtt hírnevét és imázsát és amely tíz napon belül nem bizonyítja állítása igazát.

A médiainstítványokat ugyanakkor arra köteleznék, hogy állandó jelleggel a nagyközönség számára bocsássák a kiadvány jogi státuszával, székhelyével, az alapító több mint húsz százalékaival rendelkező részvényesei, valamint a kiadói felelősséget vállaló személyek nevével kapcsolatos információkat. A kezdeményezők, így a Demokrata-Liberális Párt színeit képviselő Doru Leşe azzal érveltek a dokumentum mellett, hogy az nem érinti a mesteriségüket becsúfolóan végző szerzőket, csupán a megrendelésre írókat sújtja (ez az állítás egyébként kísértetiesen emlékeztet Traian Băsescu államfő euróval működtetett zenegépeket bíráló korábbi kijelentésére). „Egyetértek azzal, hogy mindenkinek joga van írni, de ismertesse az érintett személy álláspontját is, és bizonyítsa be állítását” – fűzte hozzá a honatyja.

Mit mond a szakma...

Prigoană kezdeményezését egyhangúan elítélték a szakma képviselői, mi több, azt a CNA tagjai is fenntar-

tással fogadták. Ioan Onisei például emlékeztetett rá, hogy Európában sehol sem rendszabályozták meg az írott, még kevésbé az online-sajtót. Ioana Avadani, a Független Sajtóközpont ügyvezető igazgatója elfogadhatatlannak és megvalósíthatatlannak nevezte a törvényjavaslatot. Az ActiveWatch Sajtófigyelő Ügynökség közleményében egyesén úgy véli, hogy Prigoană Romániát a középkorba vitte vissza. A sajtó megrecumozni próbáló komolytalan törvénykezdeményezéseken voltaképpen csak megmosolyogtatnának, ha nem lenne aggasztó a romániai demokrácia törekenysége. A törvénykezdeményezés alkalmazásával gyakorlatilag beszüntethetnének kiadványokat, mászóval ismét életre keltenék a cenzúrát, annak legdurvább formájában – állapítja meg az ügynökség, amely szerint a tervezet több pontban is sérti az alkotmányt, amelynek értelmében a sajtószabadság kiadványok létesítését is jelenti, illetve egyetlen sajtóterméket sem lehet tiltani. Végül a sajtófigyelők felületességgel vádolják Prigoană-t, aki az audio-

vizuális törvény olyan szakaszára hivatkozik, amely 2008 óta nem szerepel a jogszabályban.

...és a kormányparti oldal

De az államfő és Prigoană tulajdon pártja sem támogatja a kezdeményezést. Az államfői hivatal Valeriu Turcan által aláírt közleménye hangsúlyozza: a tervezet elfogadása visszalépést jelentene a szabad véleménynyilvánítás tekintetében. Traian Băsescu következetesen kitart amellett, hogy az erikai és szakmai kisiklások elkerülésére az egyedüli megoldást az önszabályozás jelentheti – hangzik a közlemény.

A fő kormánypart szintén közleményben határolódott el Prigoană törvényjavaslatától, kiemelve, hogy az kizárólag a szerző, nem pedig a párt álláspontját tükrözi.

A képviselőházhoz szeptember 1-jén beterjesztett törvénykezdeményezésről 45 napon belül kell szavazni. Ezt követően a dokumentum átkerül a szenátushoz, amely egyébként a kérdésben döntéshozó hatáskörrel rendelkezik. ◀

Pápai Canossa-járás brit földön

Kényes utazás előtt áll XVI. Benedek: személyében először tesz államfői látogatást a római katolikus egyház feje Nagy-Britanniában. A pápa ellenzői a csütörtökön kezdődő apostoli út alkalmából tüntetéseket terveznek; a britek négyötödét viszont teljesen hidegen hagyja a vizit.

Gy. Z.

Államfői látogatásról beszélünk a holnap kezdődő utazás alkalmával, jóllehet 1982-ben II. János Pál már járt lelkipásztori viziten a szigetországban (pápa előtte utoljára négyszázötven évvel korábban lépett partra Angliában). XVI. Benedek azonban II. Erzsébet királynő meghívására érkezik Skóciába és Angliába, s mint ilyen, az út az év legfontosabb külföldi tartózkodásának tekinthető a számára. Így lett a „pasztorizációs utazásból” – ahogy II. János Pál külföldi útjai óta az ilyen eseményeket nevezik – hirtelen valami sokkal fontosabb: két egyházfő csúcstalálkozója. II. Erzsébet ugyanis hivatalból az anglikán egyház legfőbb méltósága.

Egykori egyházszakadás

Noha az anglikán vallás kizakadását követően is sok elemet megtartott a római katolikus egyház hitelvei és rituáléi közül, az elkülönülés

mára távolabb vitte Canterburyt a Vatikántól. Az anglikanizmus a protestantizmus angol válfaja, de nem egyházdogmai alapon jött létre, hanem a bővérű VIII. Henrik király egyéni ambícióinak következményeként. Keletkezéstörténetének sarkalatos pontja, hogy VII. Kelemen pápa utóbb vonakodott a brit uralkodó házasságát felbontani Aragóniai Katalinnal. Henrik elszakadt a pápától, és 1534-ben a londoni parlamenttel magát az angol egyház fejének nevezte ki. A Rómával történt szakítás azonban a hit lényegét nem érintette, a reformáció elemei csak fia, VI. Edward és lánya, I. Erzsébet trónralépése után szivarogtak be az anglikán vallásközösségbe. Hogy csak a legfőbb különbséget említsük: Rómával ellentétben nem ismeri a papi nőtlenség (cölibátus) fogalmát, sőt: nőket is részesítenek a lelkesítő szolgálat szentségében.

A szigetországot a szárazföldtől elválasztó La Manche-csatorna arról híres, hogy rendszerint emeletes

Fotó: www.protest-the-pope.org.uk

A pápa ellenzői az apostoli út alkalmából tüntetéseket terveznek

hullámok dúlják – az ellen-szél most is fölerősödött. A pápai utazásról szóló hír védelét követően ügyvédek előbb a katolikus XVI. Benedek letartóztatását indítványozták egyházi személyiségek erőszakos cselekedetei, pedofiliája miatt, utóbb az utazás költségeit (amelyek húszmillió fontra rúgnak) érték bírálatok.

Személyes szenttéavatás

A német pápa, aki hatodik esztendeje ül Szent Péter trónján, ennek ellenére örömmel tekint egyházfőként tizenhetedik külföldi utazása elé. A 83 éves Joseph Ratzinger holnapról vasárna-

pig meglehetősen zsúfolt programot bonyolít le: három misét is pontifikál Glasgow-ban, Londonban (éppenséggel a Hyde Parkban, ahol egyébként bárki szabadon kifejezheti nézeteit) és Birminghamban, összesen tizenhárom szónoklatot tart. Nem utolsó sorban vasárnap szentté avatja John Henry Newman bíborost, márpedig ilyesmire pápasága idején még egyszer sem volt példa; legutóbb II. János Pál avatott személyesen szentet 2004 októberében.

Miért tesz vajon éppen az 1801-ben született, 1845-ben katolikus hitre tért brit teológus esetében kivételt a pápa? A magyarázat abban rejlik, hogy közismerten nagyra

tartja személyiségét: a Hittani Kongregáció prefektusaként 1990-ben ő írta az előszót Newman egyik könyvéhez. Az akkori Ratzinger bíboros elárulta: Newman gondolkodása már fiatalkorában, a freisingi szemináriumban komoly hatással volt rá: „Newmannak köszönhetően érthetjük meg a pápa primátusát” – írta annakidején a későbbi katolikus egyházfő.

„Közös” és „összekötő”

Nagy-Britannia kemény dió a katolikus egyház számára. Elegendő csupán az olykor csituló, de nem nyugvó északir „vallásháború” jelenségére utalnunk. A hat-

vanmillió állampolgárból a katolikusok hatmilliója kisebbséget tesz ki Nagy-Britanniában. II. János Pál ugyan 1982 májusában ellátogatott brit földre, de a katolikus püspökök meghívására, és bár személyisége a megbecsülést, a bocsánatkérés és a megbékélés szándékával forrt össze, ezúttal nem sikerült ajtókat kinyitnia. London akkoriban háborút viselt a Falkland-szigetek megőrzéséért, a pápa viszont ugyanakkor az argentin „ellenséghez” is ellátogatott, márpedig Anglia ezt a belügyeibe való beavatkozásként értékelte. Mostanra az mutatja a szélirány megváltozását, hogy a korábbi brit miniszterelnök, Tony Blair katolizált, egyrészt az anglikán egyház közeledését demonstrálva a Vatikán irányában, másrészt (és nem utolsó sorban) katolikus felelőse hatására. Miniszterelnökként politikai okokból még nem tehetette meg ezt, de 2007 decemberében elhárultak az akadályok.

Két nap múlva, pénteken XVI. Benedek közösen fog imádkozni a költő és teológus Rowan Williams anglikán canterbury-i érsekkel – az anglikán egyház fejével – a Westminsteri apátságban. Rowan William kétszeri római útját követően ez már kettejük harmadik találkozója lesz – közös céljuk annak felmutatása, ami „közös” bennük, ami „összekötő” az egymástól eltávolodott, mégis azonos gyökerű és hitelvű vallási irányzatot. ◀

Lap-top

A nap címe. Cătălin Harnagea, a SIE volt főnöke: „Sorin Ovidiu Vântu az alvilágban keresett bérnyilkosokat”, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. Az államelnökkel több, mint jó viszonyban levő, kormánypárti, EVZ meglepő „vallomást” csikar ki egy interjúban a kémelhárítás volt főnökétől. Bár mennyire viszolyogtatónak tartjuk az ilyen bombasztikus címekeket és a nép hülyítését, nem tehetjük meg, hogy pont ezt a címet ne idézzük. A mogul nagyon közel áll ahhoz, hogy Románia minden keservéért ő legyen a felelős, kétségtelen gazemberegei mellé naponta, óránként újabbak sorakoznak. Ez rendben is van, ez történik, ha egy üzlet beindul, de: vajon miért akarta volna a démoni SOV kinyírni a középszerűnél középszerűbb Harnageát? Csak nem valakinek a megbízásából, aki az akkori kormánykoalíció ellen fordult?

Érdekes kompromisszum. És továbbra is Vântu. Figyelemreméltó megoldással rúkol elő a *România liberă* hasábjain Victor Ponta, a PSD pártelnöke. A fiatal politikus szerint SOVántut valóban nem kell kiengetni a börtönből, ezzel szemben Traian Băsescunak is ott kellene ülnie, ugyanabban a cellában. „Azalatt mi kiszednénk Romániát a válságból” – mondja vitézül Ponta. Hát, ha addig kell várni, nem valami jó.

Tényleg. Egészen kiment a fejünkből: Theodor Stolojan bejelentette, hogy többé nem pályázik semmilyen vezető tisztségre a PD-L-ben. Mi ezt most a *Cotidianul*-ban olvastuk, korábban máshol is. Tehát a drága Stolo már előre lemond, nemcsak miután vállalta már... Érdekes, nemhogy a pártjából, de még az internetolvasók közül sem reagált senki erre a hírre.

A nap állírá. Traian Băsescu Sorin Ovidiu Vântu letartóztatásának katartikus hatására önkéntes vallomást tett a flotta homályos ügyében. Eszerint Románia kereskedelmi hajóállományát tulajdonképpen SOV tüntette el, abból alapította médiabirodalmát. Amellett, a most leleplezett bérnyilkossági üzemeihez SOV fegyverkereskedéssel foglalkozott, összeesküvéseinek megszervezése céljából pedig lakást utaltatott ki magának.

Minden napra egy mondás

„A siker napról-napra megismételt kis igyekezetek összessége.” Robert Collier

Betű és lélek

Napok óta tünődöm azon, mit ért az a két évtizedes kísérletem, hogy egyazon oldalra álljon a romániai magyar sajtó és a romániai magyar érdekképviselet: a demokrácia védelmének oldalára. Semmit! Mert lám, akad olyan RMDSZ-es politikus, ügyvéd, aki a szabad sajtó ellenében védené az ügyet, a sértett önértető politikusok ügyét. Máté András Levente is egyetért – hiszen csatlakozott hozzá – Silviu Prigoană törvénytervezetével, amely nem kevesebbet írna elő, mint azt, hogy az írott sajtót és az e-sajtót is az Országos Audiovizuális Tanács ellenőrizze, megadja vagy megvonja a közlési engedélyt. Egyszóval: vezessék be a cenzúrát!

Napok óta arra készülök arra, hogy felvilágosítom az 1989-ben még csak tizenöt éves Máté András Leventét, mit jelentett valójában hét évtizeden át a cenzúra a romániai magyarság számára. Milyen érzéssel lapozgatta az újságot az, aki azt olvashatta 1989-ben, hogy „a sfântu gheorghe-i magyar színház bemutatata”, vagy hogy

Ambrus Attila

Horváth István

Dunai összetartozás

Claudio Magris Duna (Danubio)-könyvének transzszilvanizmus-fejezetében így örökíti meg ráismerését: „A népek és a viszálykodások ilyenén egyégyé olvadása, ahogy ez a vegyes lakosságú határvidéken néha megiesik, hozzájárult, hogy kialakuljon az összetartozás érzése, valamiféle különös azonosság, mely a szerteágazó ellentétek ellenére, sőt épp konfliktusos voltából eredően összetéveszthetetlen, valamennyi szemben álló felet egyaránt jellemző sajátosságokat hordoz.”

Alább a Monarchia-régió meghatározó karakterisztikumaként jelzi a centripetális és a centrifugális erők összjátékát, a centrum és a periféria ellentétét a nemzeti helyzetűdat értelmezésekor. Nemcsak az osztrák, hanem a magyar meg az erdélyi szász szerzők esetében is szembeötlő ez. Magris a furcsa utat bejáró szász szerző, Zillich művein töprengve állapítja meg: „A centrum és a periféria kapcsolata mindig problematikus; aki egy földrajzi vagy kulturális határvidéken él, mindig úgy érzi, hogy ő a nemzeti lét igazi letéteményese és képviselője, és hogy a nemzet többi része, mivel nem érti meg őt, méltatlan a nemzet névre.” Ezzel függ össze az a dilemma, amit már Franz Kafka megfogalmazott nyelvi-tudati hovatartozásával kapcsolatban, és a szólás-szabadsághoz jutott „kisebbségi”-nek, „nemzetiségi”-nek mondot irodalmak önszerveződések újra meg újra fölmerül. Nevezetesen a régióspecifikumként kezelt küldetéses-„mandátumos” irodalom problematikája, irodalomnak és valós vagy vélt (remélt? előhívott?) összetársadalmi elvárásoknak viszonya.

SZELLEMI DÉZÉS

Fried István: Összehasonlítás és kulturaköziség

Babaházi idill

Minden ott kezdődött, amikor a bölcsödét is átpolitizálták. A kongói események idején, midőn a közvélemény megoszlott a Szovjetunió támogatta demokratikus, kommunista, haladó, minta-anti Lumumba és az imperialisták rakétáját toló kapitálbérenc, ármánykodó sötét Mobutu között (mind ketten egy-egy helyi törzs pulyái voltak), a bölcsik falán megjelent a KB agitprop osztálya által kiadott jelszó: „Lumumba csicsás – Mobutu kákás!” A Nevelésügyi Minisztérium óvodai főosztálya tekintélyes összeggel sújtja az óvodákat, amelyeknek kötelező módon be kell szerezniük a fogatékkel élő személyekről mintázott és a külföldi bőrű, vonású, nemzetiségű egzotikus babákat, hogy a gyerek szokja meg felnőtt koráig a kínai és eszkimó vakkat, a kerekesszékekben ülő afroázsiai halláskárosultakat, maláj népmákat és a világpolgár hívfertőzött tudathasadásosokat.

Ezenfelül elvárható, hogy már a csecsemők is megbarátkozzanak a szexuálisan más irányultságú manókkal, a hetero törpikéekkel és a lábszagú legóval. Szokni fogják a tolakodást és a sorbanállást: már az óvodákban szerveznek próba-adófizetést, és az állóképességet tesztelő cipelést: az óvónők felügyelete mellett a kölyköt elküldik, hadd vásároljon be tíz üveg borvizet, hét kiló gyümölcsöt, és kapjon hozzá azonnal szakadó műanyag pungát, hogy abban cigölje fel a liftmentes negyedekre.

Az élenjáró fiúk és lányok nem csupán bábukon gyakorolhatják az életet, hanem jutalomüdülesen vesznek részt Franciaiban és Olaszban, két hétig tankoldulnak, ideiglenes nyomortanyán, menekülttáborban lakhatnak, végül részt vesznek élő egyesben egy kollektív hazaszuppolásban.

Akik itthon maradnak sem unatkoznak: Az új életre fel-programban lesznek lopós babák, káromkodósak, leköpők, tüdőbetegek, de kapnak bunyós babát is. Lesznek terrorista babák és gépeltérítő paprika-jancsik, zsaroló keljfeljancsik és házsártos, csemende Barbie-babák.

Mindez a valóra való felkészülés jegyében. És akkor még semmit sem szóltunk a sztrájkoló nyuszikról, a bankcsaló tigrisekről, a korrumpáló macikról és a börtöntöltelék káposztáról.

Kíváncsi volnék, ha lesznek az etnobaba-készletben magyarokra, zsidókra, cigányokra, hucul és gagauzokra, nemetekre hajazó játékok, akikkel a román gyerekek a felnőtt hazai életében olykor találkozni fognak, sőt szóba is állni...

Belátom, minket rosszul neveltek: nem volt pap-babánk, komcsi kócbabánk, sem tézselnök alvóbabá, porcelánfejű szivarozó Rotschild-kutyusunk. Mi egyszerűen és felelőtlenül csak boldogok voltunk gyermekkorunkban.

Sebestyén Mihály

„Miercurea Ciucon fagy volt az éjszaka”. Igaz, a párt propagandaosztálya által nyomtatásra engedélyezett lapjainkban csupa pozitív hírt közöltek előjáróinkról, többek közt, hogy a megyei elsőtitkár üdvözlő táviratot küldött a megyei magyar lakóinak nevében, amelyben köszönetet mondott a nép legszeretettebb fiának azért a gondoskodásért, amellyel iránta viseltetik. Mindezt a fiatal RMDSZ-es képviselő nem érthette meg, mert nem érthette még. Ám minden jel arra utal, ezt kívánja. Lelke, meg következő mandátuma rajta!

Nem pazarlom többet erre az örütségre a szót. (Noha kedvem lett volna ízekre tépni Prigoană tervezetét.) De igaza van Szász Attilának, az Országos Audiovizuális Tanács tagjának: az nagy hülyeség. Inkább Székedi Ferenc hétfői jegyzetéhez (Akikért a csengő szól...) fűznék pár szót. Gondolatébresztő írás! Leginkább azok a megállapításai felkavaróak, amelyek a tanár-szülő konfliktus létezését bizonyítják. És valóban, ma ott tartunk, hogy a pedagógust lenézi a hatalom, megveti a diák és a

Szeretné, ha a demokrácia hozzá hasonló titánjai csak jót írnának azok a szemtelen firkászok.

szülő is; az elcsépelte közhelyet ugyancsak valós tényként értékelik: a pedagógus a nemzet napszamosa. Legalább és legegőbb a tanulóknak és szüleiknek kellene változtatniuk téves nézetükön. A tudás magvát elvető, a rendszeres, kitartó munkára nevelő tanító, tanár nyomán érik a jövő. A közvélemény nyomására kényszerülne a hatalom anyagi és társadalmi megbecsülésben részesíteni az oktatásnak lelket kölcsönző pedagógusokat. Mert csak utóbbiak érhetik el, hogy megszűnjön a másfél századosnál is régebbi káros gyakorlat, az, hogy mi magoltunk, gyerekeink magolnak. Mert – Benedek Elek a koronatanú – a tanításnak az a legszörnyűbb hibája, hogy nincs benne lélek.

Amit 1896-ban a tankönyvszerző Benedek Elek leírt, az ma is érvényes a tantervekre, tankönyvekre. Azok akkoriban is rosszak voltak, ma is azok. Száraz, lelketlen kivonatai az ismereteknek, a tudománynak. Felemás, zavaros mondatok, nyelvérzéklet rontó kivonatos nyelv, mű- és idegen szavak végtelen sora. Minden soruk csupa tu-

domány, gyermekeink mégis tudatlanul kerülnek ki az iskolából.

És ezen már csak egyvalaki segíthet: a tanító, a tanár, aki sutba dob minden abszurd előírást, lemond a tankönyvek tudományoskodó bikkfanyelvéről, megkönyörül a növendékein, s lelket önt a sivárnak szánt, eleve élvezhetetlennek gyártott tartalomba. Ennek eredményeként aztán a gyermek ugyan nem tudja esztétikai szempontok, az aranymentés szabálya szerint elemezni *A walesi bárdokat*, de lelkesen olvassa Aranyt, tőle tanul magyarul. Nem böki ki, melyik év hányadik hónapjának hányadik napján halt meg Mátyás király, de ismeri, milyen tragikus és hosszútávú következményekkel jár a diktatúra. Például azzal, hogy egy fiatal politikus, aki azt a közösséget képviseli, amelynek vezető értelmiségeit a cenzúra hallgattatta el, műveiket indexre helyezte, jogos követeléseiket irredentizmusnak bélyegezte meg, alig húsz év múltán a cenzúra bevezetésének gondolatát támogatja. Csak azért, mert szeretné, ha a demokrácia hozzá hasonló titánjairól kizárólag csak jót írnának azok a szemtelen firkászok. Legyen meg a kívánsága! Képviselő úr, amit tett, példátlan!

Januártól digitalizálódik Románia

Totka László

„2011 január elsejétől a román polgárok az internet segítségével törleszthetik az állammal szembeni fizetési kötelezettségeiket helyi és országos szinten egyaránt” – jelentette ki sajtótájékoztatóján Valerian Vreme távközlési miniszter, megelőlegezve, hogy a rendszert a Pénzügyminisztériummal valamint különböző kereskedelmi bankok, illetve a Visa és Mastercard szakembereivel közösen dolgozzák ki. „A teszteleket látva nem kételkedem a rendszer sikerében. Egy szakszerű és komoly dolog lesz, hiszen a polgárok pénzéről van szó” – fogalmazott a miniszter. Moldován József távközlési és informatikai államtitkártól megtudtuk: a rendszerek biztonságosak, megvédhetőek az internetes kalózkodás ellen, ugyanazon biztonsági rend-

szerekkel működnek majd, mint jelenleg a SEAP közbeszerzési oldal.

Aláírás virtuálisan

„Az illetékek online kifizetését lehetővé tevő rendszer egy technikai platformon működő hálózatot jelent, szervereket, szoftvereket, melyek működését a minisztérium biztosítja. Ezt az Adó- és pénzügyi Hivatallal (ANAF) közösen hozzuk létre – magyarázta az ÜMSZ kérdésére az államtitkár. – A rendszer segítségével az interneten keresztül bárholonnan ki lehet fizetni a különböző illetékeket és adókat. Egy online nyomtatvány kitöltésével az összeg átutalható anélkül, hogy a polgároknak be kellene menniük a közhivatalba, vagy a bankba. Ez a lehetőség jelentősen egyszerűsíti az ügyintézés menetét és

Valerian Vreme távközlési miniszter: év végéig kiépítjük az online adófizetési rendszert

csökkenti a bürokráciát.” vezetett digitális aláírásuk alapján (e-aláírással) azono-

sítják majd be, Moldovántól megtudtuk, jelen pillanatban még egy köztes megoldást keresnek, mely helyettesítheti ezt mindaddig, amíg az elektronikus aláírás teljes körű kidolgozásra és alkalmazásra kerül.

Amint arról korábban beszámoltunk, sokan érdeklődtek már az aláírás iránt, de megszerzésének jelenlegi költségei, illetve a várakozási idő hátráltatta szélesebb elterjedését. Az államtitkártól megtudtuk: a minisztériumba igen pozitív visszajelzések ér-

keztek, az eljárás főleg a fiatalok körében igen népszerű.

Felsőbb összehangolás

Valerian Vreme programjának másik prioritását az állami intézmények informatikai rendszereinek összekapcsolása jelenti, az úgynevezett interoperabilitás, melynek teljes kivitelezésére két évet szánnak. Egy közös platform létrehozásával összesítenék azon adatokat, amelyet a minisztériumok, önkormányzatok, állami intézmények bocsátanak a távközlési tárca rendelkezésére. Az e-Románia-stratégiáról a tárca vezető elmondta, azzal párhuzamosan dolgoznak több olyan kiegészítő projekten, amelyen az e-Egészségügy, e-Oktatás, e-Kormányzás vagy e-Kereskedelem.

Mint korábban beszámoltunk róla, a kormány ötszáz millió euróból finanszírozza a projektet. Azok számára, akik nem rendelkeznek internettel, vagy ehhez szükséges ismeretekkel, a postahivatalokban képzett személyzet segítenek majd az elektronikus ügyintézésben. Gabriel Sandu volt távközlési miniszter korábban arra is rámutatott: a rendszer amellett, hogy átláthatóbbá tenné a közpénzek felhasználását, mintegy 35 százalékkal csökkentené az állami szféra kiadásait. ◀

Hajszál híján tökéletes rendszerek

„Technikai szempontból rengeteg módszer létezik amely ha nem is százszázalékos védelmet, de legalább 99 százalékosat nyújt ezeknek a rendszereknek, akárcsak azok a banki rendszerek amelyek ugyanilyen technológiát használnak – mondta el lapunknak a készülő e-Romania projekt biztonsági kockázatairól Somodi Zoltán informatikus. Természetesen mindig van példa visszaélésekre, adatlopásokra de ha a

történelem mögé nézünk, akkor ezek 70–80 százaléka emberi mulasztásból történik és rendszerint belső közreműködéssel, tehát nem az informatikai rendszer hibájából.” A szakember szerint a minisztériumi projekttel kapcsolatban fontos, hogyan alkotják meg a tárcák és a partnerintézmények a megfelelő szabályozásokat, törvényeket, melyek az eljárások szempontjából szabályozzák, hogy kinek mikor, milyen körülmények között van hoz-

záférése az adatokhoz. Elektronikus formában az adatok sokkal jobban védhetőek, mint papírravetett dokumentumok esetében – véli Somodi, aki az e-Románia rendszer biztonsága kapcsán teljesen nyugodt és ennek minél szélesebb körű alkalmazását várja. Szerinte az országban jelenleg még hiányzik az e-kultúra, az informatikai eszközök és szolgáltatások tekintetében, amit viszont tájékoztatással, felvilágosítással meg lehet változtatni.

Röviden

Meghal a minimáladó?

„Az eltörlésre kerülő minimáladó hülyeségként született, gyengeelméjűként élt és így is kell meghalnia” – fogalmazott Mihail Vlasov, a Román Kereskedelmi és Iparkamara elnöke szeptember 15-én sajtótájékoztatóján, a Közép-Európai kereskedelmi kamaráinak találkozója után. A szakember meg van győződve, hogy a kormány eltörléssel ezt az adóment – írta a Mediafax. Vlasov ugyanakkor bírálta a kabinetet, amiért marginalizálja a befektetőket.

Fenyegető recesszió

A román gazdaság ismét recesszióba süllyedhet az év utolsó három hónapjában, miután mérsékelten erősödött a második negyedévben – vélte az országos statisztikai hivatal (INS) vezetője tegnap. Vergil Voineagu szerint a második után a harmadik negyedévben is emelkedhet a bruttó hazai össztermék (GDP), figyelembe véve azonban a román gazdaság ciklikus jellegét, az INS arra számít, hogy az idei utolsó három hónapban ismét csökkenést mutat majd a GDP. A második negyedévben éves összevetésben 0,5 százalékkal csökkent a GDP.

Égig érő adóssághegyek

ÜMSZ

A Romániában működő vállalkozásoknak egyharmada likviditási problémákkal küszködött a ki nem fizetett számlák miatt az elmúlt év folyamán – mutatott rá az adósság- és kockázati menedzsmenttel foglalkozó EOS csoport fizetési szokásokat vizsgáló tanulmánya. A riasztó adatot még rosszabb fénybe állítja az európai összehasonlítás, melyből az is kiderül: a fizetési elmaradások rizikója Görögország és Spanyolország után Romániában a legnagyobb.

Az adósságok legnagyobb mértékben a kereskedelemben tevékenykedő cégeket terhelik: ezek 39 százaléknak okoztak már fejtörést a kiegyenlített számlahalmazzal. Fizetési pontosság szempontjából pedig legmegbízhatóbb partnerek a szolgáltatási szektorban dolgozó jogi személyek.

„Tavaly jelentősen megromlottak a gazdasági feltételek, így a vállalkozásoknak egyre gyakrabban kellett szembesülniük az újratőkésítés problémájával. Felhalmozódtak a kifizetetlen adósságok, melyek összértéke 2009 októberében meghaladta az egymilliárd lejes küszöböt” – mondta el Kovács György, a felmérést

végző EOS KSI romániai vezérigazgatója, rámutatva, a cégek egyharmada inkább a halogatást választja ahelyett, hogy szakembert bízna meg a hátralékok behajtásával. „Amikor pedig hátrahagyott lépésre szánják rá magukat, már késő, így törvényre kerül a dolog” – fűzte hozzá a szakember.

Kedvez a kérésnek, hogy Romániában viszonylag hosszú a számlák rendezésére kiszabott türelmi idő (átlagban 33 nap) – ezzel szemben például Németországban 24 nap alatt lehet törleszteni az adósságot,

mégis az egyik „legjólneveltebb” fizetéspolitikával rendelkező állam.

Az EOS felmérése szerint 2007 óta az országban 2,1-ről 3,1 százalékra romlott a be nem hajtott adósságok mértéke – ezt tükrözi a vállalkozók pesszimizmusa is, akik a jövőben a fizetési szokások romlásával, vagy éppen stagnálásával számolnak. Borúlátásukat Kovács is megerősíti, azzal érvelve: a cégek az elkövetkezőkben még nehezebben juthatnak hitelhez. Ez pedig szerinte semmiképp sem segít a gazdaság fellendülésén. ◀

Egymilliárd lej adósságot halmoztak fel a romániai cégek 2009-ben

Hová lett a székely furfang?

Kovács Zsolt

Nem elég furfangos a háromszéki székely, legalábbis ez derül ki a Kovászna megyei Kereskedelmi és Iparkamara elemzéséből, amelyet az Országos Szabadalmi Hivatal adatai alapján készített. Herman Rosner, a kamara elnökének közleménye szerint tavaly egyetlen találmányt sem jegyeztek be Kovászna megyében. Ehhez hasonló „rekordot” Háromszéken kívül az országban csak Tulcea megye állított fel.

Míg Kovászna megyében 2005 és 2009-es periódusban is mindössze öt találmány levdését indították be, a szomszédos Hargita megyében hét, Brassó megyében pedig 28 igénylést nyújtottak be az országos Szabadalmi Hivatalhoz. A találmányok tekintetében Bukarest mellett Iași és Suceava megyék járnak az élen. „Nagy kár, hogy a háromszéki vállalkozók nem látják: a találmányok a fejlődés motorja lehetnek” – mutat rá a kereskedelmi kamara elemzése. A bejegyzett termékvédjegyek tekintetében valamivel jobb a helyzet: 69 oltalmi kérelem Háromszék az országos középmezőnyben helyezkedik el, ám ez is 20 százalékkal kevesebb, mint Hargita megyében és nehezen összeha-

sonlítható Brassó megye 277 igénylésével. A védjegyek esetében Bukarest, Ilfov és Kolozs megye az élvonalosok.

Romániáról ugyanakkor nem mondható el, hogy az innovációk terén a sereghajtók között lenne: az elmúlt hétvégén Moszkvában rendezett találmányok világtalálóján 27 díjat és kitüntetést szerzett. „Azt szeretnénk, ha a kutatások eredményei minél hamarabb alkalmazásra kerülnének a gazdaságban. Európa megújítási terve, csakúgy mint Románia innovációja az Országos Tudományos Kutatás Hatóságának felelősségi körébe tartozik” – fogalmazott a Mediafaxnak Adrian Curaj, a szervezet elnöke. A szakember szerint a kutatásra fordított közpénzek felhasználásának hatékonysága, a privát és közzféra jobb együttműködése, a kis és közepes vállalkozásoknak nyújtott segítség mind hozzájárulhatnának az innovációs projektek sikeréhez.

A moszkvai szalonon bemutatkozó ezer találmány között a húsz román invenció elsősorban praktikus gazdasági alkalmazhatóságával aratott sikert. A nemzetközi megmértetésen az ország nyolc arany-, kilenc ezüst és három bronzéremet szerzett, és hét különdíjat. ◀

Lopakodó RCA-áremelés

Növelik a kötelező gépjármű-biztosítás tarifáját a hazai biztosítótársaságok

Folytatás az 1. oldalról

Ha ugyanis a biztosítótársasághoz fordul az illető, az okozott kár automatikusan megjelenik majd az országos adatbázisban, így a következő kötelező biztosítás megkötésekor már többet kell fizetni. „Egy 200 lejes kár esetén öt év alatt akár 1500-1800 lejlel is többet fizethet a vétkes” – számolt utána a többletköltségeknek a Safety Broker udvarhelyi kirendeltségének vezetője. Szakértők azonban óvnak a biztosítótársaságok megkerülésétől: számtalan visszaélésre ad lehetőséget az ilyen jellegű egyezkedés.

Szelídített autóvezetők

Pethő István, a sepsiszentgyörgyi Groupama biztosító kirendeltségének igazgatója lapunknak úgy vélekedett: leginkább a bonus-malus rendszer befolyásolja az RCA értékét. „Eddig ugyanis csak egy irányban működött a rendszer, vagyis a szabályozásnak csak a bonus részét alkalmazták, amikor átlag 5 százalékos kedvezményt számoltak azoknak az autóvezetőknek, akik kármentesen közlekedtek. Ezzel szemben még nem számoltak felarat, vagy nem vonták meg a kedvezményt azoktól, akik baleseteztek” – magyarázta

Kifizető a körültekintő közlekedés az érvényben lévő szabályok szerint

Fotó: Tofán Levente

Pethő István. A szakember szerint mióta működik a baleseteket rögzítő közös adatbázis, a biztosítótársaságok „kiismerik” az autóvezetőket, már nem olyan egyszerű eltitkolni a károkozást, ezért várhatóan óvatosabbak lesznek a közutakon közlekedők.

Útszéli alkuk

A közös megegyezés alapján történő kárengedéssről

szintén pozitívan vélekednek a megkérdezett szakemberek. Mint mondták, az első és legfontosabb hozzáadéka a jogszabálynak az, hogy így – természetesen a kis balesetek, koccanások esetén – elkerülhető a rendőrségi büntetés, mely sok esetben akár a vezetői jogosítvány bevonásával jár. A Groupama biztosító sepsiszentgyörgyi vezetője szerint az a tapasztalat, hogy az autóvezetők kocca-

nások esetében már alkalmazkodik a baleseti bejelentő nyomtatványokat is, amikor a rendőrség helyett a biztosítóhoz fordulnak. „Fontos tudni azt, hogy a felelősséget nem a balesetben részt vevők állapítják meg, hanem a biztosító szakemberei” – mondta Pethő István, aki szerint van eset, amikor a biztosító kénytelen rendőrt hívni, mert fennáll az ittasság gyanúja, vagy sérültek is vannak, illet-

ve ha kettőnél több jármű ütközik.

Szerződési taktikák

Az autóvezetők egyértelműen a „bőrükön” érzik a lappangó áremelést. „A napokban kötöttem meg a második félévi kötelező autóbiztosítást, amely legalább 10 százalékkal növekedett az év elejéhez képest” – mondta el lapunknak Dálnoki Lóránt. A sepsiszentgyörgyi férfi szerint autója a saját cége tulajdona és a bonus-malus rendszer nem vonatkozik vállalatokra, így nem kaphatott kedvezményt, annak ellenére, hogy nem okozott semmilyen kárt. „Évek óta egy brókernél kötöm a biztosítást, mivel mindig megtalálja a számomra legkedvezőbb ajánlatot, ugyanakkor a biztosítás lejártá előtt egy héttel emlékeztet rá, hogy fel kell újítani a szerződést, én ugyanis nem tudom számon tartani ezeket a határidőket” – mondta a vállalkozó. „Én az idén egy évre előre kötöttem biztosítást, mert számítottam az évközi áremelésre, továbbá azt figyeltem meg, ha kitarok egy társaság mellett, és hosszabb időre kötök szerződést, rendszerint jelentősebb árengedményt kapok” – magyarázta biztosítási „taktikáját” a marosvásárhelyi Bartha Zsolt. ◀

Let`s do it Maros megye

A. E.

► Szinte az utolsó napokban csatlakozik Maros megye is az illegális személerakatok ellen hirdetett országos kezdeményezéshez, a Let`s do it Romániához. A megyei önkormányzat a legutóbbi tanácsülésén határozatot fogadott el a közreműködésről, tegnap pedig a polgármesterek és civil szervezetek képviselői egyeztettek a szeptember 25-ére hirdetett program részleteiről. A számítások szerint a térségben 1500 önkéntesre van szükség ahhoz, hogy az illegális személerakókat megszüntessék, az akcióban az elkötelezett természetvédők felhasználnak nyolcezer zsákot, 1500 pár kesztyűt is. A kezdeményezést a megyei települések polgármesterei és a civil szervezetek is támogatják. Szakács László, a Rhododendron Környezetvédő Egyesület elnöke, a szovátai önkormányzat munkatársa lapunknak úgy fogalmazott, előbb a feltételeit kellene megteremteni annak, hogy ne alakuljanak ki az illegális személerakatok. „Több település hulladékátározóját bezárták, a szemetet nincs hova dobni” – fogalmazott kritikusan az érintett. Balogh Elemér Vámosgálfalva alpolgármestere lapunknak úgy fogalmazott, hogy jó a program és megvalósítható. „Jobb szervezésre lett volna szükség, de a következő biztos jobb lesz” – reméli az előljáró. ◀

Beruház a Romtelecom

Kovács Zsolt

► Hosszas várakozás után felújítják Sepsiszentgyörgyön a város központjában lévő, összeomlás veszélyével fenyegető Romtelecom-épületet. A sepsiszentgyörgyi önkormányzat rendkívüli ülésén elfogadták az új postaház épület bérlésére vonatkozó határozattervezetet, amely alapján a távközlési vállalat saját költségén felújítja a tulajdonában lévő romos ingatlan, és bére adja azt a helyi testületnek. Az épület felújítása mintegy 600.000 euróba kerül, a városi önkormányzat pedig havi 8600 eurót fizet a bérléséért. A bérlési szerződést tíz évre írja alá a sepsiszentgyörgyi tanács és a Romtelecom, amely jövő év áprilisáig köteles átadni a korszerűsített ingatlan. Ezt követően a sepsiszentgyörgyi önkormányzat oda költözteti az adóhivatalt, továbbá ott kap majd helyet a postaház is. Így felszabadul egy másik városközponti épület, a volt Hungária szálló is. A műemlék épületet ugyanis meg szeretné szerezni a városháza, hiszen az önkormányzat tulajdonában vannak a városközpont épületeinek belső terei is: ily módon kíván a testület sétálóutat kialakítani. ◀

„Röhejes” általános sztrájk

Munkatársunktól

► „Eladósodott és kiéhezett” a haza köztisztviselői réteg, ezért az Országos Köztisztviselői Szakszervezet (SNFP) tagsága meghatározatlan idejű általános sztrájkot kezd szeptember 27-én – jelentette be tegnap a szakszervezet elnöke, Sebastian Oprescu. A tervek szerint 34 ezer szakszervezeti tag követeli ily módon a 25 százalékos bércsökkenés előtti összegű fizetések folyósítását, az elbocsátások leállítását és az eddigieknél hatékonyabb munkajogi védelmet.

Oprescu arra hívta fel a figyelmet, hogy a köztisztviselők zöme 600-700 lejes nettó jövedelemmel rendelkezik, és rendkívül bizonytalan, kiszolgáltatott körülmények között dolgozik. A közintézmények élén ugyanis – fogalmazott a SNFP elnöke – politikai akarattal kinevezett emberek állnak, akiknek kiszolgáltattjai a hazai köztisztviselők. A tervek szerint 350 közintézményben bénul meg a munka: nem dolgozik a gazdasági rendőrség, a munkafelügyelet, a fogyasztóvédelem, sztrájkolnak az egészségbiztosítási pénztárak, a külügyminisztérium, a gazdasági, a szállításiügyi tárca munkatársai és beszünteti

a munkát a környezetvédelmi ügynökség is.

Biznak az összefogásban

A SNFP elnöke bizik abban, hogy a sztrájkfelhíváshoz csatlakozik a közigazgatásban dolgozókat tömörítő szakszervezet, a FNFA is. Az elmúlt napokban az is felmerült, hogy mindkét érdekvédelmi szervezet csatlakozik a Sanitas egészségügyi szakszervezet által meghirdetett szeptember 22-i tüntetéshez, de a további tiltakozó akciókban már nem vesznek részt. „Ha sikerül közös megegyezésre jutnunk, ott leszünk a demonstráción, de további ilyen jellegű kezdeményezéseket nem támogatunk, mert ezeket nem tartjuk célravezetőnek” – figyelmeztetett Sebastian Oprescu, aki szerint a kormányt csak az általános sztrájk fogja jobb belátásra bírni. A közös fellépés lehetőségéről nyilatkozott a hét elején a közalkalmazottakat képviselő Frăția szakszervezet is, ám az érdekvédők közötti egyre élesebb konfliktusokra utal az a tény, hogy az Alfa Kartell egyelőre nem társul. Bogdan Hossu azzal vádolja a többi szervezetet, hogy engednek a politikai kompromisszumoknak,

és több szakszervezeti vezető „megvásárolható”.

Marica: nem lesz semmiféle sztrájk

A szakszervezeti széthúzásra utal az is, hogy egy másik, köztisztviselőket tömörítő szakszervezet, a Sed Lex nem kíván csatlakozni a SNFP által meghirdetett szeptember 27-i országos munkabeszüntetéshez. A Sed Lex elnöke, Vasile Marica „röhejesnek” nevezte Sebastian Oprescu sztrájkfelhívását. „Nem lesz semmiféle sztrájk szeptember 27-én. Azért röhejes a SNFP felhívása, mert ez a szakszervezet – bármit is állít az elnökük – mindössze 1200 tagot számlál” – mondta az ÚMSZ-nek Marica, aki szerint a mintegy 300 ezer romániai közalkalmazott közül 120 ezer tagja a Sed Lexnek. A szakszervezeti vezető elmondta, nem kíván részt venni a sztrájkban, hanem az ősz folyamán valójában általános sztrájkba kezdenek a közalkalmazottak, ám ezt alaposan meg kell szervezni. „Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy szervezetlenül nem megyünk semmire, kudarcba fulladnak az akcióink” – magyarázta Marica. Szerinte a SNFP vezetői csupán a „hírnévre” törekedtek a sztrájk bejelentésével. ◀

Minősítik a kórházakat

ÚMSZ

► Az ellátás minősége alapján osztályozzák október végétől a hazai kórházakat – az értékelésről szóló törvénytervezetet az Egészségügyi Minisztérium a tárca honlapján (www.ms.ro) bocsátotta közzé. Az új minősítés bevezetésére azért van szükség, hogy átláthatóbbá váljon a betegellátás rendszere, a biztosítottak könnyebben tájékozódhassanak arról, hol milyen szintű és jellegű kezelést vehetnek igénybe. Jelenleg több rendszerbe lehet besorolni az egészségügyi egységeket, és a kompetenciák általában nem egyértelműek, gyakoriak az átfedések. Cseke Attila tárcavezető abban bizik, hogy az értékelés racionalizálása révén egyszerűsödik a kórházfinanszírozás és az eszközbeszerzés rendszere is. A tervezet értelmében, a kórházakat öt csoportba sorolják, a szakellátás szintjének megfelelően. A besorolási szempontok között szerepel a kórház struktúrája, a biztosított ellátás jellege (komplexitása), a szakszemélyzet képzettsége, az ellátás folytonossága, valamint az orvostechnikai feltételek. Legmagasabb szintű besorolást az a kórház kaphat, amely legkevesebb 500 ágyal rendelkezik, technikai felszereltsége pedig kifogást-

Cseke Attila

Fotó: Tofán Levente

lan, korszerű. Az intézmény biztosítani tudja a legszélesebb körű orvosi ellátást, és lehetőséget teremt a tudományos-oktatási tevékenység számára, valamely akkreditált felsőfokú egészségügyi oktatási intézménnyel kötött szerződés alapján. Ezek a kórházak legalább 1 500 000-3 500 000 lakos ellátására alkalmasak abban a közgazdasági egységben, amelyben működnek. Magas szintű minősítést az a 400-1200 ágyas kórház kaphat, amelyben szintén folyik tudományos-oktatási tevékenység, és a vonzáskörzetében élő 350 000-1 500 000 fős populáció ellátására alkalmas. Középes besorolás jár azoknak az intézményeknek, amelyekben 300-1000 ágy van, és amelyek legalább 200 000 ember ellátását biztosítják. Alap szintű minősítést kapnak 100-400 ágyas kórházak. ◀

Pécs: versek versenye

ÚMSZ

► Valamennyi versenykategóriában várja a jelentkezőket a 12. Kaleidoszkóp nemzetközi VersFesztivál, amely október 12-től 17-ig Pécsről, Európa Kulturális Fővárosából jelentkezik. A klasszikus versmondás mellett a vers- és világgene, valamint a versszínház (performanszok, egyéni és társas előadók, versek ihlette mozgásszínház, utcaszínházi produkciók, emlékestek, műhelyprodukciók stb.) versenykategóriája is nyitott a versenyzők előtt, ahogy a versfilmek versenye is. Szeptember 20-ig tart a nevezési időszak. Ujdonságnak számít, hogy a neves szakemberekből álló zsűri nemcsak értékel, de konzultáción túl arra is lehetőség lesz, hogy a versenyprogram művészei újrapróbálhassák a kapott instrukciók alapján a színpadra állított mű egy-egy jelenetét – jelentette be Lutter Imre fesztiváligazgató, a Magyar Versmondók Egyesületének ügyvezető elnöke. Közép-Európa egyik legnagyobbat podiumművészei seregszemléjére nevezhet bármely hivatásos és nem hivatásos versmondó, előadóművész, színművész, színjátékos, társulat, filmes alkotó, zenekar és előadó. ◀

Múzeumpedagógia a Tékában

Október elején újra indul a marosvásárhelyi Teleki Tékában a múzeumpedagógiai foglalkozás, amely az iskolásokat és kisiskolásokat a könyvek titokzatos világába kalauzolja. Lázok Klára történész ismerteti, hogy milyen élmények és ismeretek várják azokat, akik bekapcsolódnak a programsorozatba.

Antal Erika

► A tárlókban merített papírra festett színes, a kódexekből ismeretes miniatúrák és iniciálék, festékek, tollak, keretek és vésők, könyvkötészet minták, a falakon pedig a gyerekek fényképei láthatók munka közben, amikor mindazzal ismerkedtek, ami a könyv elkészítésének a velejárója.

A Teleki Téka ideiglenes kiállítótermében látható tárlat az elmúlt két év múzeumpedagógiai foglalkozásainak eredményét foglalja össze. Lázok Klára történész két évvel ezelőtt kezdeményezte ötnyelvű osztályos tanulók számára a múzeumpedagógiai foglalkozásokat. Minden hónap harmadik szombatjának délelőttjén egy-egy téma kapcsán beszélgettek, ismerkedtek a könyvek törté-

netével, érdekességekkel, kultúrtörténeti különlegességekkel. „A második évtől Márton Krisztina restaurátor kolleganóm ötletére bevezettük a gyakorlati foglalkozásokat is, amikor a gyerekek megtanulhatták a márvány, a fa, a papír restaurálását, azt, hogy hogyan készül a könyv a gyakorlatban, milyen természetes színezékeket használtak századokkal ezelőtt a kódexmásolók, hogyan írtak lúdtollal és hogyan készült a merített papír” – ecsetelte a Teleki Téka munkatársa. Lapunknak elmondta: októbertől újból várják a gyerekeket, idén először az egy-négy osztályosokat is. „Játékos, laza tanulás ez, párnákon ülünk, beszélgetünk, rajzolunk, elképzeljük azt a kort, amiről éppen szó van. Nincs itt tanár, nincs itt semmi olyan, ami az iskolára emlékeztet-

Lázok Klára történész kalauzolja a fiatal érdeklődőket a könyvek világába

A szerző félvétele

ne” – magyarázta Lázok Klára, hozzátéve azt is, hogy a programot úgy állítja össze, hogy a könyvtárban játszva elsajátított tudás kiegészítse mindazt, amit az iskolában tanulnak a gyerekek. „Mindennaposra más témát választok, mivel a könyvtárunk enciklopédikus könyvtár, a legérdekesebb és legszínesebb könyveket választom ki, és azokról beszélek” – hangsúlyozta a könyvtáros. A foglalkozások során tartottak már Utazás a Föld körül témájú napot, amikor a

gyerekek régi térképek alapján járták be a kontinenseket, eljátszották, hogy kódexmásoló szerzetesek, akiknek szép, színes betűket kell a papírra festeniük, de voltak már középkori történelmek is, akiknek az a feladat jutott, hogy felfedezék, milyen ruhákban jártak az akkori emberek, milyen zenét hallgattak, milyen házakban laktak. Az interaktív foglalkozások lényege, hogy felkeltsék a gyerekek érdeklődését a könyvek, az írott kultúra iránt. Az idén újból

indul a múzeumpedagógiai foglalkozások sorozata. Minden hónap második szombatján *Mesék a Teleki Tékában* címmel meselovás lesz, ami alatt a kicsik rajzolnak, festenek, megpróbálják elképzelni és papíron rögzíteni mindazt, ami a mesében történik. A hónap minden második szombatja a tematikus beszélgetéseké, míg a hónap harmadik szombatján Márton Krisztina restaurátor vezetésével gyakorlati foglalkozásokra várják az iskolásokat. ◀

Egyhetes ünnep Udvarhelyen

Negyven évvel ezelőtti megalapítására emlékezik a művészeti iskola

Baloga-Tamás Erika

Negyvenéves az intézményes állami művészeti képzés Székelyudvarhelyen, a dr. Palló Imre Zene-és Képzőművészeti Szakközépiskola. Az esemény nagyságához méltó ünnepséget terveznek szeptember 20-a és 26-a között. Az ünnep előkészületei javában zajlanak, Bodurian János igazgató, aki immár húsz éve vezeti az iskolát, rövid beszámolót tartott lapunknak az intézmény életében történt fontosabb állomásokról. „Az intézményes művészeti képzés kezdetben igencsak hányatott sorsú volt Székelyudvarhelyen, hosszú éveken keresztül vándoroltunk egyik intézményből a másikba, míg végül 1992-től rendezett körülmények között, két épületben, átlagosan 550 diákkal működünk. Az intézmény 1991-ben vette fel dr. Palló Imre, mátisfalvi születésű operaénekes nevét” – mesélte az igazgató, aki a vezetői teendők mellett 38 éve zenetanárként is dolgozik.

Együtt a negyven évfolyam

Az egyhetes esemény talán legfontosabb momentumai a találkozások lesznek, melyre mintegy kétszázötven olyan vendéget várnak, akik valami-

A névadóhoz is méltó ünnepet szeretne Bodurian János igazgató

A szerző félvétele

lyen minőségben az eltelt évtizedek alatt kapcsolatba kerültek a művészeti iskolával. „Az itthon tartózkodók mellett, Magyarországtól kezdve egészen Svájcig keresztül az Egyesült Államokig, sok helyről jelezték részvételi szándékukat volt diákjaink, akik közül többen fel is lépnek az ünnepségen” – meséli Bodurian János intézményvezető.

Az ünnep összehozza az embereket, és ilyen méretű rendezvény még soha nem volt az intézményben, tudtuk meg a szervezőktől. A találkozások mellett az esemény egyfajta összességét is jelent

majd mindenki számára, aki valamilyen minőségben az eltelt évtizedek alatt kapcsolatba került a székelyudvarhelyi művészeti iskolával. Egy összefoglaló könyv is meg fog jelenni, hogy ennek az összegzésnek, számbavételnek nyoma is maradjon. Ez tartalmazza majd az iskola történetét, egy rövid Palló Imre életúti leírás mellett.

Tanári hangverseny és nagybőgőest

Az egyhetes rendezvény-sorozat minden napján egyéni koncertek, kamaracetek, kiállítások, tudományos ül-

sek lesznek több helyszínen. A tanári hangversenyen kívül a hét folyamán zongora-, fuvola-, oboa-, nagybőgőestek is sor kerül. Szabadtéri fűvőskonzertet is terveznek, a gálakonzertet pedig a Székelyföldi Filharmonia adja.

Az intézmény tanárai tudományos ülésszakokkal tisztelnek a névadó Palló Imre előtt, de méltatják az iskolában gyakor és jelenleg tevékenykedő képzőművészek munkásságát is. A meghitt találkozások, illetve az említett programok mellett sor kerül még egy erdei piknikre illetve egy nagyszabású kosaras bárra is. ◀

Irodalmi fesztivál indul

Hírösszefoglaló

► A világ hatvanöt országából összesen 270 szerzőt várnak a szerdán kezdődő tizedik Berlini Irodalmi Fesztiválra. A tizenegy napig tartó nemzetközi programsorozaton résztvevő szerzők bepillantást engednek a világirodalom alakulásába és fejlődésébe. A rendezvény középpontjában a kelet-európai irodalom áll majd. A legnagyobb német könyvfesztiválon Németországot Durs Grünbein, Alexander Osang, Elisabeth Plessen és Hans Joachim Schädlich képviseli.

Előadást tart Elizabeth Gilbert amerikai író és Juan Goytisolo spanyol újságíró-író is. Tervei szerint Berlinbe utazik Liao Ji-yu (Liao Yiwu), az eddig kiutazási tilalommal sújtott kínai szerző is. A fesztiválra meghívták a bevándorlók integrációjának elmélete miatt sokat vitatott Thilo Sarrazint, a német jegybank egykori elnökét is. A tizenegy nap alatt külön programsorozatot szentelnek a gyermek- és ifjúsági irodalomnak, az aktuális társadalmi politikai témáknak és az elhunyt költőkre való emlékezésnek. ◀

A krimi királynője

ÚMSZ

► Százhusz éve, 1890. szeptember 15-én született Agatha Christie, a detektívregény műfajának királynője, Hercule Poirot és Miss Marple „szülőanyja”, minden idők egyik legsikeresebb írónője. Agatha Mary Clarissa Miller angol-amerikai családból származott, ifjúkora egy részét Franciaországban töltötte. Az első világháború kitörésekor ápolónőnek jelentkezett, és 1914 karácsonyán egy repülőtszínház, Archibald Christie-hez ment férjhez. A hadikórházban szerette jártasságát a mérgek terén, s itteni élményei ihlették első detektívregényét, amelyet hat kiadó utasított vissza. A titok-

zatos stilesi eset végül 1920-ban jelent meg, ezután aztán mindig konzultált szakértőkkel - kivéve, ha mérgekről volt szó. Sikerének titka tulajdonképpen megmagyarázhatatlan: figurái gyakran két lábon járó sztereotípiák, könyvei nem mentesek az előítéletektől és a sznobizmustól. Műveiből hiányzik az erőszak, a szex, talán még a szenvedély is, igaz a megoldás mindig korrekt és logikus. Az olvasó minden információt megkap a rejtély kibogozásához, de szinte mindig téved, annyi a hamis nyom és a blöff. Christie állítása szerint legzseniálisabb gyilkosságait mosogatás közben ötlötte ki, annyira gyűlölte ezt a házimunkát. ◀

Udrea, a lapok asszonya

Elena Udrea, Victor Ponta és Mircea Geoană áll a legmediatizáltabb romániai politikusok listáján, melyet a MediaIQ állított össze. A magyar politikusok közül Cseke Attila egészségügyi miniszter szerepel a legtöbbet a médiában.

F. I.

A legmediatizáltabb (legtöbb, újságban való megjelenést magának tudó) politikusok listáját állította össze – március 7-e és szeptember 9-e között megjelent, 780 sajtóorgánium cikkeire alapozva – a MediaIQ auditcég, mely a tegnapi jelentette be felmérésének eredményét. Elena Udrea vidékfejlesztési és turisztikai miniszter 8088 megjelenéssel listavezető, ami ha figyelembe vesszük a politikusasszony magazinokban való megjelenését, akár gyengének is tekinthető. Őt követi Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök 7411 megjelenéssel. Tisztes távolságból követi őket Mircea Geoană (6105) egykori PSD-elnök és államfőjelölt, illetve Crin Antonescu (4881) a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke. Az első tíz legmediatizáltabb romániai politikus közé, utolsó előtti helyre „bejutott” Markó Béla RMDSZ-elnök (1972) is, akit a szövetség egészségügyi minisztere, Cseke Attila (2422) előzött meg. Utóbbi egyébként a tíz legfiatalabb szenátor listáját vezeti, fölöttébb magas megjelenésszámmal – őt kö-

veti a demokrata-liberális Iulian Urban 542 és a Románia Haladásáért Nemzeti Szövetség (UNPR) ifjú szenátora, Liviu Cămpănu 341 megjelenéssel – ami egyértelműen egészségügyi miniszterségével magyarázható. Az öreg szenátorok listavezetője Mircea Geoană, akit Crin Antonescu követ. A harmadik helyen a börtöntörténetű Cătălin Voicu (3031) áll, megelőzve az RMDSZ elnökét, Markó Bélát. S ha már az öregek-nél tartunk: az senior-képviselők tízes listáját Gheorghe Ialomițianu frissen kinevezett pénzügyminiszter zárja, akinek neve az utóbbi hat hónapban 822-szer fordult elő a sajtóban, ebből 575 kinevezése után, amiből egyértelműsíthető, hogy azelőtt szinte teljesen ismeretlen volt az újságok számára.

A legmediatizáltabb politiku-

Alulmediatizált intellektuálok

A Blonda lui Bote-ként elhíresült Bianca Drăgușanu (Cătălin Botezatu divattervező volt barátja) 2329-szer szerepelt a lapok hasábjain, közel hatszor többször, mint a legmediatizáltabb romániai kultúrember, Andrei Marga – derül ki a MediaIQ felméréséből. A romániai intellektuálok listájának második helyezettje Mircea Cărturescu

Elena Udrea a legmediatizáltabb romániai politikus, 8 088 hivatkozással

sok a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) sorából kerültek ki, viszont a párt maga csupán a második helyet csípte el a legtöbb újságmegjelenést-vezetők listáján,

melynek élén a PSD áll, 36 198 hivatkozással. A PD-L 32 060, a PNL 22 268, az RMDSZ pedig 9008 megjelenést szerzett az utóbbi hat hónapban. ◀

kortárs román író, 325 megjelenéssel, őt követi Vladimir Tismăneanu (319) történész, Ion Caramitru (308) színész és Mircea Dinescu (304) író. Az Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu és Horia Roman Patapievici filozófusok médiaszereplése moderáltnak tekinthető, háromszáz megjelenés alatt „teljesítettek” az utóbbi hat hónapban.

gunkként tárulkozzunk fel, és ne ál-szent álarckokba burkolózzunk. A média esetenként torzít, túloz, de sokszor elég az igazságot megmutatnia, hogy rádöbbenjünk: mennyire torz és hamis az is. A média „hazugságai” sokszor közelebb állnak az igazsághoz, mint az érintettek által hangoztatott „igazságok”, mert az emberek legtöbbször jót hazudnak önmagukról, míg a média legtöbbször rosszat mond tárgyairól. De tudjuk, hogy félénk a nyilvánosságától, vállalnunk kellene azt. Vállalnunk kellene tökéletlenségünket, botlásainkat, esetenként bűneinket. A média szerencsére néhányunkat arra kényszerít, hogy ezt megtegyük, hogy a nyilvánosság előtt önma-

Péter Árpád

Száz szó

Anna Chapman egy haszontalan ügynök volt, mert csak a szexszel és a partikkal foglalkozott. Az Egyesült Államokban júniusban lebukott, majd kiutasított orosz kémnő összetört szíveket hagyott Manhattanben. Volt szeretői egy New York-i bárban gyűltek össze, hogy megosszák történeteiket a kémnőről. „Volt benne valami ellenállhatatlan – a vörös haja, a járása vagy csak a teste, nem is tudom” – fogalmazott egyikőjük. „Vodkázunk, tequilázunk, pezsgőzünk, de sokat nem tudott meg tőlünk” – tette hozzá. Anna Chapman eredetileg Kuscsenko néven született Oroszországban, apja a szovjet hírszerzés magas rangú tisztje volt. Hogy lehet, hogy a papától semmi hasznosat nem tanult, netán neki is vodkázás jelentette a hírszerzést?

(szűcs el)

Röviden

Kényszerszabadságon a kolozsvári Realitatea TV alkalmazottai

Kényszerszabadságra küldték a kolozsvári Realitatea TV alkalmazottait, ugyanis a Helta Gáspár utcában levő székházát lelakoltatta a tulajdonosa, így próbálva behajtani a bérleti díj többhavi elmaradását. Az anyagi gondok nemcsak a házbér és a rezsi kifizetése esetében merülnek fel: a szerzői jogdíjat már február óta nem tudja fizetni a tévé. A kényszerszabadság idején az alkalmazottak a munkakönyvükben szereplő összeg 75 százalékát kapják meg, vagyis 500 és 600 lej közötti összegre számíthatnak. Amint arról az ÚMSZ-ben is beszámoltunk, a Realitatea TV kolozsvári székhelyét augusztus 29-én zárták be, ahonnan a bérlők titokban próbáltak távozni. A televízió 25 ezer eurós bérleti díjjal és további háromezer eurós gáz-, villany- és vízszám-lák kiegyenlítésével adós.

Lady Gaga védi a húscsapatokból készült ruháját

Állásfoglalásnak szánta, és senkit nem akart megsérteni az MTV Video Music Awards díjátadó gálán viselt, húscsapatokból álló ruhájával Lady Gaga. Amint arról lapunkban beszámoltunk, az énekesnő nyolc díjat zsebelt be a vasárnapi ceremónián, viszont a tehénhúsból készült ruhakölteményével sokkal nagyobb feltűnést keltett. Az állatok jogaiért küzdő PETA szerint az énekesnő „döglött tehének húsból” készült öltözkéje elég sértő ahhoz, hogy visszhangot keltsen. Lady Gaga elmondta, nem akart tiszteletlen lenni a vegetáriánusokkal szemben, és „a világ előítéletektől leginkább mentes emberének” nevezte magát. Cher, akitől Lady Gaga megrázó (?) viseletében átvette a díjat, védelmébe vette ifjú kolleganőjét, és telitalálatként jellemezte a fiatal énekesnő ötletét. Gaga egyébként a japán Vogue Hommes szeptemberi számának címlapján is „hűsbikini” pompázik.

Médiagnózis

Titkos médianyilvánosság

Aki még nem tudta volna – bár e rovat hasábjain is szóvolt már róla – nyomoznak utánunk a neten. Egy magyarországi internetes portál meglepőnek egyáltalán nem nevezhető oknyomozó cikket publikált, amelyben részletesen elemzi azokat a módokat, ahogyan a bűnüldöző hatóságok, fejtárgyak és szociológusok viszonyulnak a közösségi oldalakra feltöltött adatokhoz. Kiderül: sok kormányzati szerv a személyes, jelszóval „védett” levelezésünket is ugyanolyan jogkörbe sorolja, mint mondjuk a nyilvános blogkommenteket. Ugyanakkor létezik olyan álláspont is, amely szerint minden közösségi portálra vagy online levelezőre feltöltött adatot csak és csakis

abban a közegben szabad használni, ahová a felhasználó szánta őket. Sok esetben maguk a felhasználók kompromittálják magukat, nem mindig „szalonképes” képek, illetve bejegyzések feltöltésével, máskor meg durva manipuláció áldozataivá is válhatnak ezek. Megtudhatjuk azt is, hogy indokolt esetben, bírósági döntés „nyomására” a legtöbb e-mailszolgáltató, illetve a legtöbb közösségi oldal magánüzeneteket is kiszolgáltató. A bűnüldözők sokszor maguk is joghözágokat kihasználva gyűjtenek információkat az általuk megfigyeltokról. Hosszú idő fog eltelni addig, amíg az internet kaval-kádját leszabályozzák, de kérdés: akarjuk-e? A magánszféra iránti ér-

deklődés mindig akkora volt, hogy vagy így, vagy úgy, de legtöbbször az alanyok akarata ellenére, mindig nyilvánosságra került sok nemkívánatos információ legtöbbször intim világról. Mindannyian görcsösen igyekezzünk titkolni botlásainkat, esetleges bűneinket – ugyanakkor sokkal igazabb, emberibb magatartás lenne nem elkövetni őket, mintsem kommunikációs képességeinket felhasználni arra, hogy eltitkoljuk. Ahelyett, hogy félénk a nyilvánosságától, vállalnunk kellene azt. Vállalnunk kellene tökéletlenségünket, botlásainkat, esetenként bűneinket. A média szerencsére néhányunkat arra kényszerít, hogy ezt megtegyük, hogy a nyilvánosság előtt önma-

Animációtörténelem a fővárosban

ÚMSZ

Magyarország a meghívottja az idei, október 8-a és 17-e között zajló budapesti Anim'Est Nemzetközi Animációs Filmfesztiválnak. A három fővárosi moziban zajló fesztiválon számos új és régi, rövid és egész estés animációs filmet vetítenek, a műsorban szerepelnek a neves budapesti Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjainak alkotásai is. Vásonra kerül M. Tóth Géza eddigi négy animációs rövidfilmje (az Ergo, az Ikarosz, a Maestro és a Mama) is, amelyek az utóbbi 15 év

legtöbbször díjazott európai animációs rövidfilmjei közé sorolhatók. A programban szerepel Kovásznai György vitatott kísérleti filmje, a Habfürdő, amely a nyolcvanas évek pesti fiataljainak problémáit boncolgatja sok groteszk humorral és sok zenével. Jankovics Marcell Fehérlófia és Ének a csodaszarvasról című filmjein keresztül a román közönség a magyar folklór legendáival ismerkedhet majd. Az animációs fesztiválon persze nem csak a magyar filmek méltók az érdeklődésre. A videoklipek és reklámok szekciójában például a Massive Attack

Splitting the Atom című klipje is versenybe száll majd, a Basement Jaxx és a The Lightspeed Champions My Turn című videoklipjével együtt. A fesztivált Sylvain Chomet L'illusionniste című, 2010-es filmje nyitja meg, a rövidfilmek szekciójában versenybe száll a francia Serge Avedikian Chienne d'histoire című alkotása, amely idén Cannes-ban Arany Pálmát nyert és az Oscar-jelölt Tomek Bagiński Kinematograf ja is. A fesztivál műsorából október 22-e és 24-e között válogatást vetítenek a kolozsvári Győzelem moziban. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.

Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr. 1,
O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

CSÜTÖRTÖK
2010. szeptember 16.

A nap filmjei

DUNA TV, 21.30
A Provence-i fűszeres

A harmincas éveie elején járó Antoine sok idő után, apja betegségének hírére tér vissza Provence-i szülőfalujába, ahol kénytelen-kelletlen átveszi az öreg üzletét, ami egy lakókocsiba épített mozgó élelmiszerboltot és azzal állandó tanyáról-tanyára való vándorlást jelent. A nagyvárosban eltöltött évek után a falusi élet örömeit lassan felfedező férfi mogorvaságát a mellé sodródó életvidám Claire oldja.

TV2, 22.20
Apádra ütök

Greg Beckur fülig szerelmes barátjánőjébe, Pambe, és kész rá, hogy feltegye a nagy kérdést. Amikor a lánykérést félbeszakítja egy telefon Pam húgától - aki közli, hogy férjhez megy -, Greg rájön, hogy Pamela kezébe a lány apján, a félelmetes Jack Byrneson át vezet az út. Amikor New Yorkba utaznak Pam húgának esküvőjére, Greg úgy érzi, ez a megfelelő alkalom, hogy megkérje Pam kezét.

m1, 22.35
Miss Marple történetei - Egy marék rozs

Rex Fortescue a hírhedt üzletember mérgezés áldozata lesz. Halála után rejtélyes módon egy marék rozs kerül elő a zakója zsebéből. Neele felügyelő Miss Marple segítségével megkezdődik a nyomozás az ügyben, közbenjárása azonban nem akadályozza meg a következő gyilkosságot: Adele Fortescue-t, az áldozat fiatal nejét szintén holtan találják. Vajon ki a következő áldozat?

KOSSUTH RÁDIÓ

7.00 180 perc **9.00** Hírek **10.00** Napközben **12.05** A Hely **12.30** Vendég a háznál **13.01** Déli harangszó **13.30** Magánhangzó **14.04** Rádiószínház **14.30** Tanúim lesztek **15.05** Arcvonalok **15.35** Tér-idő **16.00** Közelről **17.15** Zöldövezet **18.30** Krónika **19.03** Közéleti ütköző **19.15** Magánhangzó **19.30** Határok nélkül **20.00** Hírek **20.50** Jó éjszakát **21.00** Hírek **21.04** Rádiószínház **21.30** A nap történetei **23.00** Krónika

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár **15.20** Magyar zenei lexikon **15.30** EU információs magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság **12.00** Híradó, Hitvilág, Komolyzenei vetélkedő, Orvosi tanácsadó **13.00** Híradás, Zenés üzenetek **14.00** Délutáni váltás **16.00** Híradás, Sport Rádióújság

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás **8.00** Hangoló **9.50** Hírek, műsorismertetés **15.00** Slágeróra **16.00** Hírek **16.15** Muzsika **17.00** Nap-óra **17.30** Rockmalom **17.55** Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
9.55 Derrick (német krimisor.)
11.00 Család-barát
11.55 Európai kóstoló
12.30 Kíváncságosár
15.00 Híradó
15.10 Talpalatnyi zöld (ism.)
15.40 Irány a strand!
16.10 Miért éppen Magyarország?
16.40 Egy kis művészet
16.45 "Ilyen embernek is köll lenni"
17.05 II. Nemzetközi Lovasjászás világtalálkozó
17.45 Zorro (am. sor.)
18.15 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
19.55 Quo Vadis? (olasz sor.)
21.00 Híradó
21.05 Közbeszéd
21.30 A Provence-i fűszeres (francia filmdráma, 2007)
23.05 Diplomataadás (magyar sor.)
0.00 Számvetés (dok. sor.)
0.35 Sporthírek
0.40 Váltó
0.55 EtnoKlub (ism.)
2.15 Híradó (ism.)
2.45 Váltó Különkiadás (ism.)

TVR 1

7.30 Az első órában
8.00 Az ezüst vadló
8.30 Contur RO
9.00 Élelmiszerbank
9.10 A világ palotái
9.40 A természet nagy eseményei
10.15 Szerelmi bizonyíték (sor.)
11.15 UEFA Champions League (ism.)
12.45 Szerelmek a képernyőn túl
12.55 A legendás doktor Hur Jun (ism.)
13.55 Zsebtörténetek
14.00 Hírek
14.45 Élelmiszerbank
15.00 Teleshopping
15.30 Akzente
17.00 Közérdek
18.00 Jocker, Loto 5 /40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
18.25 Győzd le az árvizet!
18.35 A legendás doktor Hur Jun (koreai sor.)
19.35 Élelmiszerbank
20.00 Hírek
21.10 A Tengeren túl (amerikai-német-angol zenés dráma, 2004)
23.00 CSI: A helyszínelők (am. sor.)
0.00 Hírek
0.15 Zöld arc (sor.)
0.20 Grey anatómiája (am. sor.)

VIASAT 3

8.55 Gyilkos sorok **9.55** Veronica Mars (sorozat)
10.55 Doktor House (sorozat) **11.55** Keresztanya (am. vígj.) (ism.) **14.10** Monk (sorozat) **16.05** CSI (sorozat) **17.00** Alice új élete (sorozat) **18.05** Gordon Ramsay **19.05** A narancsvidek (sorozat) **20.00** Doktor House (sorozat) **21.00** Jóbarátok (sorozat) **21.30** CSI: New York-i helyszínelők (sor.) **22.30** CSI: Miami helyszínelők (sorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
10.00 Údító - Szilágyi Tibor műsora
10.55 Nappali
13.01 Híradó
13.18 Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Összhang
14.30 Slovenski Utrinki
15.00 Roma fórum
15.30 Ájtáró
16.00 Majd a DNS
16.25 Hosszú utazás (dokumentumf.)
17.25 Híradó
17.35 Körzeti híradó
17.50 Teadélután
18.55 Mindig zöldebb (auszt. sor.)
19.40 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sporthírek
21.05 Jelfogó - Közéleti-politikai magazin
22.05 Az Este
22.35 Miss Marple történetei - Egy marék rozs (angol krimi) 1-2. rész
0.15 A vízimadár népei - Finnugor népek és nyelvük a 21. században
0.45 Hírek
0.50 Sporthírek
1.05 Ez történt Ma reggel (ism.)

TVR 2

7.00 Familie Dr. Kleist (német sor.)
8.00 Fraser és a farkas (kanadai-amerikai sor.)
9.00 Arabela (sor.)
10.00 Hírek, Sport
10.20 Szabad a szembejövő sáv (ism.)
11.15 Arománok
11.45 Rali
12.00 Hírek
12.45 Népi pihenőhelyek
13.45 Teleshopping
14.30 Arc és hasonlóság (ism.)
15.00 Együtt Európába
16.00 Familie Dr. Kleist (sor.)
17.00 Fraser és a farkas (sor.)
18.00 Euronews híradó
18.15 Győzd le az árvizet!
18.30 Arománok
19.00 Kaland Bt. (kanadai sor.)
20.00 Esküdt ellenségek (krimisor.)
21.00 Sikerkép
21.30 A térképen túl
22.00 Hírek
23.10 Hazudozni Amerikában (am. filmdráma, 1997)
1.00 Rali
1.15 Az én költségvetésem (ism.)
1.45 Gregory 2 barátnője (angol vígjáték, 1999) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Hírek **9.05** Komolyan **10.00** Pontos sport-idő (live) **12.00** Sport.ro Hírek **13.10** Pontos sportidő **14.10** Különkiadás **15.00** Sport.ro Hírek **16.00** Komolyan (live) **17.00** Pontos sportidő (live) **18.00** Sport.ro Hírek (live) **19.05** Információ (live) **20.00** Salzburg - Manchester City mérkőzés **22.00** Napoli - Utrecht mérkőzés **0.00** Liverpool - Steaua mérkőzés

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Srpski Ekran
10.25 Unser Bildschirm
10.55 Körzeti magazin - Sopron
11.45 Kultúra 2010
12.10 Tiszta fényesség
12.30 Most a Buday!
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.16 Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 Sríjaik hol domborulnak... (dokumentumf.)
15.10 Az élet átmenet, a fák kidőlnek...
15.40 Sant' Angelo - Egy kórház hétköznapijai (olasz sor.)
16.35 Egy lépés előre (sor.)
17.25 Bűvölet (sor.)
18.15 Magyar retro
19.10 Ájtáró
19.40 Inami
20.05 Don Matteo (olasz krimisor.)
21.00 Híradó este
21.21 Sporthírek
21.30 Don Matteo (olasz krimisor.)
22.30 A nyomozónő (olasz drámasorozat)
23.25 Szászóra
0.15 McLeod lányai (auszt. sor.)
1.00 Mindig zöldebb (auszt. sor.)

PRO TV

5.00 Pro Motor

(talk show) (ism.)
6.00 Happy Hour (ism.)
7.00 ProTv hírek, sport
9.55 Könyvbemutató
10.00 Damaszkusz kincse (olasz kalandfilm, 1998, ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
13.45 Halálos látomások (kanadai krimi, 2007)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
20.00 Poseidon (am. katasztrófa f., 2006)
22.00 Europa League: Liverpool - Steaua mérkőzés
0.00 Odaát (amerikai akciófilm-sorozat)
1.00 Poseidon (am. f., 2006) (ism.)
2.45 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés (ism.)

ACASĂ

9.45 A kötelék (sorozat)
11.15 Predesztináltak (sorozat) **12.30** Tengernyi szenvedély (sorozat) **14.00** Marina (sorozat) **15.30** Viktória (sorozat) **16.30** A kötelék (sorozat) **17.30** Igaz történetek **18.30** Tengernyi szenvedély (sorozat) **19.30** Szívek iskolája (sorozat) **20.30** Predesztináltak (mex. sorozat) **21.30** Analia másik arca (am. sorozat) **22.30** Éjszakai történetek **23.30** Hét bűn (sorozat)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 ittHON (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
7.55 Reggeli Ébresztőshow
10.05 Te vagy az élet (argentin sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.10 ASZTRO Show
14.30 Fél kettő - Magazin a legjobb történetekkel
15.25 Jópofa kofa (am. vígj. sor.)
15.55 Celeb vagyok, ments ki innen! (reality show)
17.20 A szerelem rabjai (arg. sor.)
18.25 Dögöltött akták (am. krimisor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 A Széf - Ki viheti el a milliárdokat?
21.05 Fókusz
21.40 Barátok közt (magyar sor.)
Utána: RTL-hírek
22.20 Gálvölgyi-show - Paródiashow
23.00 Kész Átverés! Utána: RTL-hírek
0.05 Házon kívül - Heti magazin
0.35 Kemény zsaruk (am. akciósor.)
1.35 Reflektor
1.50 Infománia

ANTENA 1

6.00 Híradó
8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle - Mircea Badea-val
11.15 Columbo: Régimódi gyilkosság (amerikai krimi, 1976)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Bond Girls Are Forever (amerikai dokumentumfilm)

16.00 Híradó
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghie műsora
19.00 Híradó
20.30 Hajsza a felhők felett (amerikai akciófilm, 2002)
22.30 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.30 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora
1.00 Egy rémrendes család (amerikai vígjáték sor.)
2.00 Híradó, Sport (ism.)
3.00 Titkok a paradicsomban (görög sorozat)
3.45 Közvetlen hozzáférés (ism.)

TV2 TV 2

7.00 Segíts magadon!
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Televíz - Telefonos játék
11.15 Teleshop
12.45 Ellopott nyár (am. filmdráma, 2002)
14.25 Kvízio - Telefonos játék
15.55 Szentek kórháza (auszt. sor.)
16.55 Egy tini naplója (német vígj. sor.)
17.25 Elbűvölő szerelem (mex. sor.)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények
20.05 Édesnégyes - A TV2 randi-műsora
21.10 Aktív - A TV2 magazinja
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 Apádra ütök (am. vígj., 2000)
Közben: Kenőrsorolás
0.30 Bostoni halottképek (am. krimisor.)
1.30 Tények Este
2.00 EZO.TV
2.55 Az ismeretlen szorításában (amerikai thriller, 2007)
4.20 Szentek kórháza (auszt. sor.)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Senki sem tökéletes (román vígj. sor.) (ism.)
8.00 Galileo
8.20 Sport Florentínával
8.30 Teleshopping
9.15 Vadnyugati Casanova (olasz vígjáték, 1972)
11.30 Ház, építés, design
12.00 Focus monden
12.30 Teleshopping
14.15 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Atlantisz

(fr.-olasz kalandfilm, 1992)
16.00 A cseresznye a tortán (reality show)
17.00 Lököttek (román vígjáték sor.) (ism.)
18.00 Hírek, sport
19.00 Fókusz Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 A skorpió megszelídítése (reality show)
21.30 Focus Monden (ism.)
22.15 Lököttek (román vígjáték sor.)
23.00 Vak igazságszolgáltatás (amerikai dráma, 2000)
1.00 Hírek (ism.)
2.00 Lököttek (ism.)

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.)
7.30 Lapzárta (ism.)
Vitamásor újságírókkal
8.00 Híradó
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Keresztmetszet (ism.)
Riportmagazin
11.05 BBC Click (ism.)
A BBC informatikai magazinja
11.30 Negyedik (ism.)
12.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Lapzárta (ism.)
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
15.30 GyógyHír (ism.)
Egészségügyi magazin
16.05 Vetítő (ism.)
17.05 Arcok a liftben (ism.)
17.30 Paletta (ism.)
18.00 Híradó
18.30 Soroló
19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzárta
23.05 Sziluett (ism.)
0.05 BBC Híradó (ism.)
0.30 A vidék magazinja

DISCOVERY

6.30 Ötödik sebesség
7.00 Egyszer egy ilyet vezetni! - Dominator
8.00 Újjáépítők
9.00 Halálos fogás
10.00 Piszkos munkák
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - Unique Machine motor
13.00 A túlélés törvényei - Északi-sark
14.00 Állítólag... - Alaszka mítoszok
15.00 Végzetes másodpercek
16.00 Hogyan készült?
17.00 Halálos fogás - Kicszelezni a halált
18.00 Végzetes másodpercek
19.00 Túlélés törvényei - Vietnam
20.00 Állítólag... - Holdrészárítás
21.00 Hogyan készült?
21.30 A tenger gladiátorai - Út a pokolba
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 Halálos fogás - A kísérlet
23.30 A túlélés törvényei - Texas
0.30 Cella-napló - Alaszka
1.30 Bandaháborúk
2.30 Végzetes másodpercek

HÁLÓZAT

10.00 Terhes torna **10.30** Teleshop **11.00** Zodiákus **13.00** Teleshop **14.30** Az ózdi "Aranycsapat" **15.00** Szentföldi szent helyek üzenete **14.30** Stílus **18.00** Zodiákus **18.00** Nagykörút **18.30** Infománia **19.00** Helyszín **19.30** Charlie szellem története (amerikai kalandfilm) **21.35** Hírháló **22.00** A strand angyalkái (amerikai thriller) **0.00** Albino - A hidegvérű bérnyilkos (olasz film)

Szeptember 15., szerda

Az év 38. hete és 258. napja, hátravan 107 nap

Ma **Enikő** és **Melitta** nevű olvasóinkat köszöntjük. Az Enikő női nevet Vörösmarty Mihály alkotta meg az ősi Enéh névből a -kő kicsinyítőképzővel. A Melitta görög eredetű női név, jelentése: méh. Holnap **Edít** napja van.

Évfordulók

- 1928-ban Alexander Fleming felfedezi a penicillin antibiotikum hatását.
- 1962-ben a Poltava nevű szovjet hajó megérkezik Kuba partjaihoz, megkezdődik a kubai válság.
- 1971-ben megalapítják a Greenpeace-t.

Vicc

- Szeretsz?
- Szeretlek!
- És meghalnál értem?
- Nem, az enyém egy halhatatlan szerelem.

Recept

Tejszínes-sonkás tészta
Hozzávalók: 200 g tészta (lehetőleg penne, masni vagy csavart), 250 g füstölt sonka vagy vákony

tarja, 1 nagy fej vöröshagyma, 4 gerezd fokhagyma, 1,5 dl tejszín (főzőtejszín), 3,5 dl víz, 1 evőkanál vegeta, 1 mk. kanál őrült bors, petrezselyem zöldje, kis reszelt sajtot.

Elkészítés: A hagymát és a sonkát apróra felkockázzuk. A kettőt összekeverjük. Tejszínt öntünk ki egy tálba. Hozzáadjuk az összetört fokhagymákat, a borsot és vegetát, majd beleöntjük a vizet is. A pennét (vagy más tésztát) egy közepes jénaiba tesszük, majd a tejszínes keveréket ráöntjük. Hozzáadjuk a hagyma és sonka keverékét és letakarjuk a jénait egy edénnyel, vagy alufóliával. A jénait forró sütőbe toljuk és nagy lángon 10 percig benntartjuk. Majd kivesszük, tetejét levéve átkeverjük, megforgatjuk és visszatakarva ismét berakjuk a sütőbe. Most még 25-30 percig „főzzük”. Kivesszük, ha kész, meghintjük petrezselyemzölddel és egy kis sajjal, majd lefedve még 10 percig állni hagyjuk tálalás előtt.

Ma

A következő napok időjárása

Csütörtök: 20°C, 26°C (Bukarest)
 Péntek: 22°C, 27°C (Bukarest)

Többnyire napos idő várható, északnyugaton azonban eső, zápor is előfordulhat.
 Megnövekszik a felhőzet, és már több helyen alakulhatnak ki záporok, néhol zivatar is lehet.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	23°C	14°C
Brassó	20°C	8°C
Bukarest	26°C	12°C
Csikszereida	20°C	8°C
Kolozsvár	21°C	10°C
Marosvásárhely	22°C	10°C
Nagyvárád	23°C	14°C
Szatmárnémeti	19°C	14°C
Temesvár	24°C	13°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
 013 701 Bukarest, P-ta Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
 Salomon Márton László

Vegető szerkesztő:
 Cseke Péter Tamás

Vegető publicista:
 Agoston Hugó

Főmunkatársak:
 Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
 Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
 Bogdán Tibor (Háttér)
 Baló Levente (Kultúra)
 Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
 Turós-Jakab László (Sport)
 Farkas István (Média)
 Orosz Anna (Életmód)
 Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
 Osváth Annamária, Nyágyuly András

Tudósítók:
 Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0747-517574 (Csikszereida), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
 Tofán Levente

Grafikus:
 Horváth István

Tördelőszerkesztők:
 Lórinccz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Gondolatjel

Visky István rovata

Semmi nem műveli úgy ki gyengeségeinket, mint a hatalom. A jellem gyengeségei számára a hatalom nem egyszerűen csak táptalaj, hanem élet-erő. A gyengeség mindaddig nem tud kifejlődni a lélekben, amíg életünk korlátok és szükségesszerűségek között folyik. De ahogy hatalomhoz jutunk, azonnal megszűnik az a kor-

lát, ami a jellemünk hibáit féken tartotta. Ezért aztán ha valaki hatalomhoz jut és nem önmaga fékentartására fekteti a legnagyobb hangsúlyt, hanem akarát érvényesülésére, akkor kiműveli magából azt, aki a legrosszabb csak válhat belőle. Óvakodj a hatalomtól! Ha mégis rád bízzák, úgy gyakorold, mintha minden pillanatban visszautasítanád.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

A Hold növekszik, és Önnek remek megérzések vannak. Használja ki a ma kínáló lehetőségeket, melyek sikerrel végződnek.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Növekszik a Hold, és Ön csodálatos formában van. Gyors és határozott döntéseket hoz, így komoly sikereket érhet el. Meghívást kap egy üzleti rendezvényre.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

A növekvő Hold izgalmakat hoz életébe. Ugyanis nagyon szerelmes, ami elsősorban mély lelki kapcsolatban jelenik meg. Szerencsésnek érezheti magát.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Társa lebeszéli Önt arról, hogy megküzdjön a környezete ellenállásával. A szíve súgja meg a helyes döntést, de a megvalósításához erő és szorgalom kell.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Örömet idéz befolyásos emberek társaságában. Bizalmas információk birtokába juthat. Sosem hiábavaló az üzleti kapcsolatokat ápolni.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Változóban van eddigi életszemlélete, és mást vall eddig alapigazságnak hitt dolgokról is.

Megnövekedett önbizalma miatt nem ijed meg egy kihívástól.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Jólesik egy kis magány. Az egyedüllétben megpróbál választ adni a jövőt firtató kérdésekre. Van, aki csak az Ön döntésére vár.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Nyugalomra vágyik, miközben egymásnak adják a kilincset a látogatók. Most nem örül nekik, még akkor sem, ha tisztában van vele, hogy érdeklődésük őszinte.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Volt már jó néhány fordulópont az életében. Legyen nyitott, figyeljen jól, mert a lehetőség megint ott ólalkodik Ön körül. Csapjon le rá minél hamarabb!

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Legyen határozott és célratörő, egyébként könnyen félreértének. Érdekes híreket kap ma.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

A növekvő Hold hatására önbizalma megnő. Ez a nap kedvez az újdonságoknak, legyen az egy újfajta munkalehetőség vagy egy új magánéleti kapcsolat.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Új, nagyszabású feladatát a vártnál sokkal könnyebben végzi el. Nagyon örül, hogy sok időt spórolhat meg. Az estét kettesben szerelmével töltheti.

Fokozottan őrzött terület

Horváth István

***	MEGITTASODIK	KÖNYVEDEN KIUGRIK	ÁSVÁNYFAJTA	... MEMORIAM	LARGE (RÓV.)	LÁMPÁT KIKAPCSOL	GÉPKOCSIK PÁLYÁJA	NUMERO RÉGIÉS ROVIDITÉSE	KÉT TONNA!
TITKON A SZOBÁBA NÉZ									
LENDÜLET					A FORINT UTÓDJA				
					HABOS IZZADSÁG				
BARNÁSVÖRÖS				SPORTFOGADÁS NEM SÜKET					ÉPÍTÉSZETI STÍLUS
CSUPOR KÖZEPEI			AGONIZÁLÓ TISZTA SÚLY					IDEGI SZÓNOK	
TRÁGYABAN ÉLŐ BOGÁR									
***	KÖVÉRKE					FOGADÁSI ÖSSZEG			
	ÁLLJ MEG!					GÖRÖG BETŰ			
TARTÓZKODÁS							MAGATOK		LÉPJ A VÉGÉN!
FÉLTUCAT				FORRÓ ÉGŐVI NÖVÉNY					
				X, Y, ...					
LEMEZT FÉMMEL BEVON									ISMÉT, MEGINT

Paprika rádió
 fülön csíp
 95,1 fm

r · a · d · i · o
44
 88 f M

Sláger Rádió
 fm 105.9
 A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

agnus
 RADIO 88.3 FM
 naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között
 a világhálón:
 www.agnusradio.ro

rtm
 MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
 98.9 FM

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
 ahol talál a szó

Rafael Nadalé a serleg

Tenisz

T. J. L.

▶ A spanyol Rafael Nadal nyerte a férfi egyes döntőjét a szerb Novak Djokovic ellen a New Yorkban zajló amerikai nyílt teniszbajnokságon. Az eső miatt hétfőre halasztott döntőt félbe kellett szakítani csaknem két órára – a második szettben 4-4-es állásnál –, mert ismét eleredt az eső a flushing meadows-i centrum felett. A 24 éves Nadal 3 óra 43 perces küzdelemben győzte le Djokovicot: 6-4, 5-7, 6-4, 6-2. A US Open megnyerésével Rafael Nadal lett minden idők harmadik legfiatalabb –

Rafael Nadal Fotó: usopen.org

összesítésben pedig a hetedik – férfi teniszese, akinek sikerült mind a négy Grand Slam-viadalt (Australian Open, Roland Garros, Wimbledon, US Open) megnyernie. A spanyol játékos a mostanival együtt már kilenc GS-tornán győzött, ezzel egyedül áll az örökranglista hetedik helyén. Nadal egy évvel fiatalabbnak lett kilencszeres GS-bajnok, mint a 16 sikerrel csúcstartó svájci Roger Federer. A férfi teniszesezők tegnap közzé tett világranglistájának élén Nadal növelte előnyét, s most Djokovic üldözi, Federer előtt. A képzeletbeli dobogón: 1. Rafael Nadal 12025 pont, 2. Novak Djokovic 7145, 3. Roger Federer 6735. Az idei US Openen elődöntős Mihail Juzsnyij bekerült a legjobb 10 közé, a kilencedik, az amerikai Andy Roddick viszont már nem tagja a Top 10-nek.

A hölgyeknél flushing meadows-i sikere ellenére két helyet rontva ötödik a belga Kim Clijsters (5325 pont), az amerikai Serena Williams (6995), a dán Caroline Wozniacki (5910), az amerikai Venus Williams (5796) és döntőbeli legyőzöttje, az orosz Vera Zvonarjova (5550) is megelőzi. ◀

Basel a Gépész utcában

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Ma újabb nyolc mérkőzést rendeznek a labdarúgó Bajnokok Ligája csoportküzdelmeinek első fordulójában. Az E-csoportban svájci rivális, az FC Bazel ellen mutatkozik be Románia bajnoka, a Kolozsvári CFR 1907. A Gépész utcai Dr. Constantin Rădulescu-stadionban az ír Allan Kelly fújja a sípot, a megszokott időpontban, 21.45-kor kezdődő mérkőzésről a TVR 1 számol be élőben. A házigazdák harmatgyengén muzsikálnak a Liga 1-ben, a bázeli gárda pedig harmadik a kantonországi pontvadászatban.

A csoport másik mérkőzésén, Münchenben, a Bayern és az AS Róma csap össze, azaz két gyenge bajnoki rajtot felmutató gárda. Az előző BL-kiírásban döntős bajoroknak támadójátékuk akadozik a Bundesligában, míg a Farkasok egy 1-5 után utaztak Münchenbe.

Az F-csoportban Zsolnán, a szlovák bajnok MSK és a Chelsea találkozik. Mindkét

A svájciak a Sheriff Tiraszpol legyőzése után jönnek Kolozsvárra

gárda pontvesztés nélkül vezető országa pontvadászatát, az angolok bombaformájáról a 17-1-es gólarány is árulkodik. Az Olympique Marseille a Szpartak Moszkvát fogadja, mindkét csapat bizonyítaná, hogy nem mérvadó bajnoki botladozás.

A G csoportban két korábbi győztes, a Real Madrid és az Ajax Amsterdam találkozik egymással a spanyol fővárosban. Nem lesz könnyű

José Mourinho első BL-mecce a királyi gárda kispadján, hiszen a másik oldalról az uruguayi csatár, Luís Suárez ott folytatta a góltelést, ahol a vb-n abbahagyta, vezetésével öt meccs alatt 16-szor voltak eredményesek a Lándzsások a holland bajnokságban.

Ugyanabban a kvartetben a Giuseppe Meazza-stadionban, az AC Milan a francia AJ Auxerre-t fogad-

ja, az összecsapás játékevezetője a nagybányai Cristian Balaj. A Massimiliano Allegri irányította olasz csapat egyértelmű esélyese a mérkőzésnek.

A H jelű négyesben Sahtar Donyeck–Partizan Belgrad és Arsenal–Sporting Braga találkozókat rendeznek. Mircea Lucescu tanítványai vezetnek az ukrán pontvadászatban, de BL-főtáblára először felkerült szerbek sem vesztek még pontot a bajnokságban. Az Ágyusok remekül rajtolta a Premier League-ben, ahol négy forduló alatt kerekén tíz pontot gyűjtöttek 13-3-as gólaránnyal.

Az UEFA az anyagi juttatások terén is pontosított. Eszerint a 2010-11-es BL-idényben a rajtpénz 7,1 millió euro, míg a csoportszakaszban a győzelmet 800, a döntőt pedig 400 ezerrel honorálják. A nyolcadöntő már 3 milliót, a negyedöntő további 3,3 milliót, míg a legjobb négy közé jutás 4,2 milliót hoz a konyhára. A döntő vesztese 5,6 millióval, győztese pedig 9 millióval gazdagodik. ◀

Nagy a pörgés a palánk alatt

Kosárlabda

T. J. L.

▶ Tíz nappal az új idény rajtja előtt felgyorsultak az események a palánkok alatt, több férfi kosárlabdacsapat előkészületi tornánkon tesztelte játékerejét. Nagyszébenben a túl korán eltávozott Torday Elemér emlékének adóztak. A körmezőkést a Bukaresti CSM nyerte, miután 88-63-ra verte a házigazda CSU Atlassibot, 58-54-re az Energia Rovinari-t és 82-67-re a BC Argeş Piteşti-et. A nagyszébeniek 68-61-re verték az Energiát és 70-61-re a BC Argeş, míg az Energia 84-75 arányban bizonyult jobbnak a BC Argeşnél. A Nagyvárad MSC Nyíregyházán turnézott ahol a második helyen zárt. Cristian Achim tanítványai 100-98-ra verték a szerb KK Novi Sadot és 97-78-ra a házigazda Marsót, s csak a tornagyőztes Albacom Székesfehérvártól kaptak ki, 85-105. Mától péntekig Kolozsváron rendeznek nemzetközi előkészületi tornát a román bajnoki ezüstérmes U-Mobitelco. Miután vízumproblémák miatt az OKK Belgrad nem tehet eleget a meghívásnak, így a körmezőkészen végül csak három csapat vesz részt. Szerdán U-Mobitelco–Proleter Zrenjanin (szerb), csütörtökön Nagyvárad MSC–Proleter, pénteken pedig U-Mobitelco–Nagyvárad MSC találkozókat rendeznek a kétvízközi Horia Demian Sportsarnokban. ◀

Bukarestiek az élbolyban

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ Túl a labdarúgó Liga 1 hetedik fordulóján, hosszú idő után ismét a nagy fővárosi klubok állnak a tabella tetején, gólarányuk sorrendjében a Dinamo, a Rapid és a Steaua. A fordulóban egyetlen vendégsiker sem született, s csak a Brăneşti, a Temesvár és a Dinamo nem tért haza üres kézzel. A vasárnap déluténreket (Astra–Temesvár 1-1 és Brassó–Dinamo 2-2) követően hétfőn fölényes hazai sikereknek tapsoltak Vaslui-ban és Târgu Jiu-ban. A megtámasztott moldovai gárda gálázott az addig remek védelmével ki-tűnt Oţelul ellen, s kétszer

annyi gólt rúgott a galaciaknak, mint amennyit az addigi hat mérkőzésen összesen kaptak. A Vaslui 4-0-ra nyert, Adailton duplázott, Wesley és Poga is betalált.

A mégis csak lejátszott Pandurii–Universitatea Craiova mérkőzés 54. percében jében a Dinamo, a Rapid és a Steaua. A fordulóban egyetlen vendégsiker sem született, s csak a Brăneşti, a Temesvár és a Dinamo nem tért haza üres kézzel. A vasárnap déluténreket (Astra–Temesvár 1-1 és Brassó–Dinamo 2-2) követően hétfőn fölényes hazai sikereknek tapsoltak Vaslui-ban és Târgu Jiu-ban. A megtámasztott moldovai gárda gálázott az addig remek védelmével ki-tűnt Oţelul ellen, s kétszer

A mostani 25-tel a gólok száma 171-re nőtt, a fordulónkénti átlag tehát valamivel több mint 24. A pontvadászat 150. találatát a rapidos Cassio szerezte, a 160-at a

brassói Chipciu, a 170-et pedig egy „pandúr”, Apostu. A forduló mindhárom tizenegyesét értékesítette Olariu (Brăneşti), Varga (Sportul) és Adr. Cristea (Dinamo). A Gaz Metan brazil csatára, Eric de Oliveira 7 gólos, míg Herea (Rapid) 6, Stancu (Steaua), Ci. Niculescu (Kv. U) és N'Doye (Dinamo) pedig 5-5 alkalommal talált be.

Ebben a fordulóban 38 sárgalapot mutattak fel – ezekből 23 a házigazdákat illette – s ismét öt játékost állítottak ki. A galaciak 25 sárgalappal vezetnek a sportszerűtlenségi listát, a másik véglet az újonc Brăneşti, mindössze kilenc figyelmeztetéssel. A brassói Diarrassouba a tizenötödik kiállított játékos ebben a bajnokságban.

A 8. forduló műsora: pénteken: Gaz Metan–Kolozsvári U, Victoria Brăneşti–Pandurii, Univ. Craiova–Rapid. szombaton: Oţelul–Urziceni, Temesvár–Sportul Studenţesc. vasárnap: Kv. CFR 1907–Marosvásárhely, Dinamo–Vaslui. hétfőn: Gloria–Brassó, Steaua–Astra.

A Rapid edző nélkül lép pályára Craiován, miután Marius Sumudica egyfordulós eltűntását tölti. További két csapat kispadján új szakemberek ülnek majd. Sorin Cartu első bajnoki mérkőzését pipálja ki a bajnokcsapat CFR 1907-nél, míg a temesvári gárdát Cosmin Contra edzi. Vladimir Petrovics szerződést bontott a Beganiekkal, mert a szerb szövetségnél kívánják foglalkoztatni, így Contra kettős szerepkört tölt majd be, hiszen játszani is fog a lila-fehérekkel. ◀

A Liga 1 őszi szakaszában a Dinamo játékosai (fehér mez) vannak a legjobb formában

Röviden

Sorsoltak a kupában

Sorsoltak tegnap a labdarúgó Román-kupa tizenhatodöntőre. Szeptember 21. és 23. között az alábbi műsor szerint játszanak: Buk. Juventus–Temesvári FC, Aradi ACU–Kolozsvári CFR, Buk. Dinamo–Ceahlăul Piatra Neamţ, Gaz Metan CFR Craiova–Buk. Steaua, Unirea Urziceni–Delta Tulcea, Alro Slatina–Vaslui, Pandurii Tg. Jiu–Viitorul Constanţa, Nagyszébeni Voinţa–Szászmedgyesi Gaz Metan, Buk. Rapid–Petrolul Ploieşti, Sportul Studenţesc–CS Otopeni, Chimia Brazi–Brassói FC, Szilágyosomlyói Sylvania–Marosvásárhelyi MFC, Besztercei Gloria–Astra II Giurgiu, Lupényi Minerul–Craiova, Kolozsvári U–Victoria Brăneşti, Astra Ploieşti–Oţelul Galaţi.

Döntőben a lányok

A román női csapat 3-0-ra nyert Lengyelország ellen és bejutott a döntőbe az asztaliteniszesezők ostromai Európa-bajnokságán. A finálé másik résztvevője Hollandia, amely 3-0-ra nyert Fehéroroszország ellen. A magyar lányok legyőzték a németeket (3-2) és az ötödik helykéért meccseltek a spanyolokkal. A magyar férfi válogatott a 18. helyen végzett miután a helyosztón kikapott Szlovéniától (1-3). Harci Zsolt csapata ezzel együtt elérte célját az Eb-n, mivel kiharcolta, hogy jövőre az első osztályban szerepelhessen.

A táblázaton						
1. Dinamo	7	4	2	1	23-16	14
2. Rapid	7	4	2	1	9-3	14
3. Steaua	7	4	2	1	11-6	14
4. Kv. U	7	4	1	2	12-11	13
5. Oţelul	7	4	1	2	6-6	13
6. Gaz Metan	7	3	2	2	10-6	11
7. Temesvár	7	2	5	0	12-10	11
8. Brassó	7	2	3	2	9-8	9
9. Urziceni	7	2	3	2	4-4	9
10. Gloria	7	2	2	3	12-12	8
11. Vaslui	7	2	2	3	9-10	8
12. CFR 1907	7	3	2	3	8-11	8
13. Sportul	7	2	1	4	12-14	7
14. Vásárhely	7	2	1	4	6-12	7
15. Craiova	7	1	3	3	6-9	6
16. Pandurii	7	1	3	3	6-10	6
17. Astra	7	0	5	2	8-11	5
18. Brăneşti	7	1	2	4	8-12	5